

Elan

Ümuri-Xeyriyyə Nəzarətinin [Sosial Təminat Nazirliyinin] idarəsi bununla elan edir ki, həmin oktyabr ayının 31-də, gündüz saat 12-də, Nəzarətin binasında (Sadovaya küçə, Ləyləyin evi nömrə 3) atıdakı şeylərin torqu [aşığıdakı şeylərin hərracı] olacaqdır:

Siyahı

- 1) Bir xalça, İran 3-4 - 3500 rublə;
- 2) Bir xalça, Qafqaz işlərindən - 2-3 - 2000 rublə;
- 3) 114 ədəd xalça, yaxşı toxunmuş, cürbəcür boylarda - biri 700-dən 1000 rubləyədək;
- 4) 50 ədəd miyanə xalçalar - biri 350 rublədən 700 rubləyədək;
- 5) 5 ədəd orta boylu palazlar - biri 400 rublədən 600 rubləyədək;
- 6) 7 ədəd pol [döşəmə] xalçaları (fərs) - biri 250 rublədən 400 rubləyədək;
- 7) 2 ədəd döşəküzü - hər biri 250 rublədən;
- 8) 4 ədəd Asiya pərdələri - hər biri 100 rublədən;
- 9) 3 ədəd qırmızı çit dəstmallar - biri 100 rublədən;
- 10) 1 ədəd adi Asiya pərdəsi - 50 rublə;
- 11) 1 paltó, jilet və pidjak - hamısı 2000 rublə;
- 12) İşlədilməmiş ipək sap 11 pud 10 girvənkə - pudu 10 min rublədən;
- 13) İşlədilmiş ipək sap 11 pud 12 girvənkə - yarım pudu 13000 rublədən;
- 14) 3 ədəd ufacıq ipək yorğan - biri 200 rublədən;
- 15) 2 ədəd yun döşək - biri 200 rublədən;
- 16) 98 ədəd ipək kəlağayı - biri 150 rublədən;
- 17) 36 ədəd qurtarmamış kəlağayı - biri 80 rublədən;
- 18) 1 ədəd böyük tük balıq - 250 rublə.

T-303

Müdir:
Hacıbəyli Üzeyir

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR**Mənfi bir ittihad**

səh. 516. “Borciyalar”: Katolik dünyasına iki Roma papası və onlarla kardinal verən, xüsusilə XV əsrdə katoliklərin dini həyatına böyük təsir göstərən ispan-italyan əsilli Borciya ailəsi nəzərdə tutulur.

“qanlı sultan Əbdülhəmid”: 1876-1909-cu illərdə Osmanlı sultanı II Əbdülhəmid.

Qəzetələrdən

səh. 520. “Reyms” [Reims]: Fransanın şimal-şərqində şəhər və kommuna.

səh. 521. “Çrezvıçayka”: Ümumrusiya Əksinqilab və Sabotajla Mübarizə Fövqəladə Komissiyası.

“yeni stil, əski stil”: söhbət Yuli təqviminin (köhnə stilin) yerinə Rusiyada 1918-ci ilin əvvəlindən etibarən Qriqori təqviminin (yeni stilin) tətbiq edilməsindən gedir.

səh. 522. “Kiyevlyanın”: Kiyevdə 1864-cü ildən 1919-cu ilin dekabrına qədər rus dilində nəşr edilmiş qəzet. Təsisçisi və ilk redaktoru tarixçi Vitali Yakovleviç Şulgin olmuşdur. 1919-cu ildə qəzetin redaktoru Vitali Şulginin oğulluğu Vasili Şulgin idi.

Türkiyədə

səh. 523. “hüquqi-məşruəsini tanımaq”: “hüquqi-məşrutəsini tanımaq” getmişdir.

səh. 524. “amalını müdrük”: qəzetdə “amalını dərk” getmişdir.

Müavinət

səh. 528. “İttifaq məscidi”: Bakıda indiki Əjdər bəy məscidi nəzərdə tutulur.

Bakı xəbərləri

səh. 531. “Taprov”: bu soyadı qəzetdə təhrif edilmişdir; “Taprov” kimi bərpa etdik.

səh. 532. “Bednota”: Bakıda nəşr edilmiş bolşevik qəzeti.

“susinin”: bu sözə məna vermək mümkün olmadı.

Çərşənbə axşamı, 28 oktyabr 1919-cu il, nömrə 307

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci səneyi-dəvamiyyəsi. Səşənbə, 3 səfərül-müzəffər sənə 1338. 28 təşrin-i-əvvəl 1919 sənə.

Türk və islamliğa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalətin mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 2 manat 50 q.

Abunə şəraiti: Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 70 rublə, 2 aylığı 130 rublə, 3 aylığı 180 rublə. Bakı üçün 1 aylığı 60 rublə, 2 aylığı 110 rublə, 3 aylığı 150 rublə. Abunə şəraiti ancaq həmin sənə yanvar ayının 1-nədək heasb olunur.

Elan fiati: birinci səhifədə sətiri 8 rublə, axırncı səhifədə sətiri 6 rublə, itən şeylər və yer axtaranlar üçün 4 rublə axırncı səhifədə, 6 rublə birinci səhifədə.

* * *

DÖVLƏT TEATROSU**Azərbaycan Dövləti Teatro heyəti**

Səşənbə günü
oktyabrın 28-ndə axşam
Dövlət Teatrosunda
mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır
“Gaveyi-ahəngər”

Şəmsəddin Sami bəyin əsəri
5 pərdədə
Tamaşa başlanacaq axşam
saat 8 tamamda.
Biletler teatrın kassasında
satılmaqdadır.

Rejissor: Sidqi Ruhulla.
Müavini-rejissor: Hacıbaba Şərifov.
Dövlət Teatro heyəti müdiri:

Qulamrza Şərifov.
Gələcək tamaşa
oktyabrın 31-ndə “Əbülüla”.

Mövqeyi-tamaşaya
qoyulmaq üçün hazırlanır:
“Yezid ibn Müaviyə” və
“Trablis müharibəsi”.

Dövlət Teatro heyəti vəkili:
M[əhəmməd] Ə[li] Sidqi.

Qeyd: Möhtərəm tamaşaçılara elan edilir ki, bundan sonra pərdələr təyin edilən zaman qaldırılacaqdır.

T-304

Məsai [Əmək] naziri və Məsai Nəzarəti qulluqçuları kamali-yəs və təhəssür-lə öz sevgili həmkarları Məsai müfəttişi David Aleksandroviç Gelovani-Ekkelin naməlum bədəfkarlar [canilər] tərəfindən fəcianə bir surətdə qətl edildiyini elan edirlər. Təşyi-yi-cənəzə [cənəzənin yola salınması] bu gün təşrin-i-əvvəl 28-də saat 10-da Mixaylovski xəstəxanasından vaqə olacaqdır.

T-407

ELAN**Kompaniya “Azərbaycan”
Komissioner həmlü nəqli-İran
[İran yükdaşıma komissioneri]**

Batımda yeni güşad edilən [açılan] kompaniyamız əmvali-ticaryyə [ticarət malları] alır və satır; hər növ əşyanın idxal və ixrac müamilatını dərhəddə edir [əməliyyatlarını öhdəsinə götürür]. Müraciət edəcək müştərilərə böyük təshilat [köməklik] göstərir.

Adres: Batum, Naberejni, nömrə 12.
Telefon 109.

Kompaniya “Azərbaycan”.

11489

SİRK “MODERN”

Səşənbə günü oktyabrın 28-ndə 1919-cu ildə bu gün birinci yumora müəllifi məşhur Tiflis kintolarından Mistiyev cənablarının qastrolo olacaq. Məşhur sportsmen Pyotr Nikolayeviç Yelizarov tərəfindən mükəmməl surətdə təşkil edilmiş Fransa güləş mübarizəsinin məbədi.

Bu gün 3 cift pəhləvan mübarizə edir.

1-nci: mübarizənin məbədi: Qara Maska – Buyvolov.

2-nci: İran mübarizəsi: Gənc Əli – Naməlum.

3-ncü: Raqenbaum – Zakoroyko.

Pəhləvanların çıxışı və mübarizənin başlanması saat 11-in yarısında. Tamaşa başlanacaq 8-də, qurtaracaq 12-də. Mübarizə Yelizarovun təhti-nəzarətində [nəzarəti altında] olacaqdır.

11487

* * *

**“MÜSAVAT” FİRQƏSİ
BAKİ KOMİTƏSİNDƏN**

Bakıda mövcud yerli və kənardan gəlmiş müsavətçilərə ixtar olunur [xəbərdarlıq edilir] ki, Komitənin Dum meydanında (Dumski ploşadda) Haşımovun evində vaqə idarəsinə müraciətlə üzvlük və rəqələri təzələsinlər. Əks surətdə firqə qurultayına mürəxxəslər [nüməyəndələr] seçəcək məhəlli firqə ictimiasında [yerli partiya yığıncağında] iştirak etmək haqqını itirmiş olurlar.

Üzvlükləri təzələmək və ələlümum firqəyə yazılmaq üçün idarə saat 9-dan 2-yə qədər və 6-dan 8-ə qədər açıqdır.

T-306

TÜRKİYƏ HƏRƏKATİ-MİLLİYYƏSİ

Söz ilə işin Türkiyə haqqında dəxi çox fərqli olaraq meydana çıxdığından sonra Türkiyədə milli bir hərəkət başladı.

Daha aşkar söyləyəlim, Vüsta Avropa [Mərkəzi Avropa] dövlətləri ittifaqı kəndi məğlubiyyətlərini etirafla silahlarını yerə qoyduqdan və qaliblərlə sülh müzakirəsinə qərar verdikdən sonra mütərikə [atəşkəs] əsnasında söylənilən sözlər mütərikədən sonra görülən işlərlə müvafiq gəlməmişdi.

Söylənən sözlərdən ən müəssiri [təsirlisi], şübhəsiz ki, Amerika Cəmahiri-Müttəhidəsinin [Amerika Birləşmiş Ştatlarının] məşhur rəisi müsyö Vilsonun 14 maddəsi idi. Vilsonun bu 14 maddəsi adətən “Tövrat”ın 10 əhdi kimi tələqqi edilmiş, hər kəs – nəuzübillah – yeni bir peyğəmbərin bə’sinə [göndərildiyinə] inanmış kimi idi.

Vüsta Avropa millətləri məğlubiyyətin acısını Vilsonun ilahi prinsipləri ilə təşəffi edirlərdi [sağaldırdılar]. Bu prinsiplərdən 12-cisi dəxi Türkiyə əfkari-ümumiyyəsinə [ictimaiyyətini] ovudurdu.

Türkiyənin Hərbi-ümumidəki [Dünya müharibəsindəki] vəziyyəti digər dövlətlərdən daha ciddi idi. Türkiyə kəndi mövcudiyyətini təhlükədən qurtarmaq üçün hər bə girmişdi. Türkiyə şərəfli bir məmatı [ölümü] miskin bir həyata tərcih etmişdi. Bunun üçün də o, tarixi düşməni olan və İstanbulunu qəsb etmək istəyən Rusiya küməsində bulunammamışdı. Bunun üçün də o, Çanaqqalada müdafeyi-haqq [haqqın müdafiəçisi] olan insanın xəriqələr yaratmağa qadir olduğunu bütün dünyaya qarşı isbat etmişdi. Bu-

nun üçün bütün türk xalqı soyulub soğana dönmüş, son dərəcəyi-imkanına qədər vuruşmuşdu. Bunun üçün dəxi inanmışdı ki, məğlub olsa da haqqı-bəqasını [ölməzlik haqqını, yaşamaq haqqını], bir millət olaraq yaşamaq səlahiyyətini cahani-mədəniyyət qəbul edəcək, inanmışdı ki, heç bir zaman, nəşeyi-qalibiyətlə sərşar [sərxoş] olsalar da böylə vazeh [açıq-aşkar] bir haqqı danacaq qədər sərməsti-qürur [təkəbbürdən sərxoş] olammazlar.

Böylə bir ümid, arzuyi-ümumiyyədən [ümumi arzudan] doğan bir inam idi. Ələlxüsus ki, bu inamı Vilsonun 12-ci maddəsi təqviyə edirdi [gücləndirirdi]. Bu inamın nə dərəcədə şamil bir təsirə malik olduğunu [göstərən şey] türkün sızlar qəlbə mənəzəsində [məqamında, yerində] bulunan xalq şairi-həssası Məhməd Əmin bəyin “Türkün hüququ” ünvanı ilə nəşr etdiyi əsərdir.

Bu əsər, qəlbəndən yaralanmış şairin qaliblərin mərhəmətinə inanmış bir təzərrönaməsidir [yalvarışıdır]. Bir təzərrönamə olmaq üzrə bəlkə də mən Məhməd Əmin bəyin bu əsərinin nəşr edilməməsinə istərdim. Fəqət Vilson prinsiplərinin məğlub millətlərdə, əzcümlə [o cümlədən] Türkiyədə nə kimi bir ümid və rəca [xahiş; umma] hissi oyatdığına işbu təzərrönamə nə böyük bir bürhan [dəlil], nə vazeh bir lisani-bəyandır [açıq-aşkar bir ifadə dilidir].

Qarelər [oxucular] bilirlər ki, işə gəlincə, Vilson prinsipləri də müharibənin ibtidasından bəri elan olunan bir çox prinsiplər kimi söz olub qaldı. Bilxassə [xüsusilə] Türkiyəyə aid olan 12-ci maddə heç bir hökmə malik olmadığını göstərdi.

Sülh Konfransının qərarını bəkləmə-

dən, türk millətini dinləmədən, qeyri-türk ünsürləri məskun olan Osmanlı ərazisi deyil, xalis türklərlə məskun olan Anadolu qitələri [əraziləri] üzərində əməliyyatı-cərrahiyyə başlandı. İzmir faciəyi-əliməsi [kədərli İzmir faciəsi] vicdanına qarşı təzərrö edilən Avropanın gözü qabağında, bəlkə də onun müavinət və müzahirəti [köməyi] ilə icra edildi.

Türkiyə istiqlalı dildə qalıb, feildə İstanbul məhəllələri qaliblər arasında bölünərək doğrudan-doğruya ümuri-idarəyə [idarə işlərinə] qarışıldı. Hər qədəmdə, hər məhəldə [yerdə] türk izzəti-nəfsi, türk hissi təhqir edildi. Qaliblərin təzyiqi ilə millətin hissiyyəti-əmiqəsindən [dərin, daxildən gələn hisslərindən] ziyadə qaliblərin qalın cızmalarına [çəkmələrinə] riayətəkar olan İstanbul kabinələri xarici təhlükənin önünü almaqdan ziyadə daxili hesabları çəkməklə, məhbəsləri dövlətin bənam ricalı [adlı-sanlı] dövlət adamları ilə doldurmaqla məşğul oldular.

İştə, bir siyasət ki, Anadolu Hərəkəti-milliyəsini doğurdu. Məmləkətini sevən, onun bu dərəcə təhqir və təzəllülünə [alçaldılmasına] dayanammayan ərbabi-həmiyyət və namus Anadoluya çəkildilər. Ərzurum Konqresi, sonra da Sivas Məclisi təşəkkül etdi. Bu konqrelərin intixab eylədikləri heyəti-təmsiliyyənin [seçdikləri nümayəndə heyətinin] başına Çanaqqalanın məşhur qəhrəmanı Mustafa Kamal paşa ilə “Həmidiyə” kruvazorunun [kreyserinin] bənam [adlı-sanlı] kapitanı Hüseyn Rauf [Orbay] bəy əfəndilər keçdilər. Hüseyn Rauf bəy ingilislərlə mütərikə [atəşkəs] imzalamış mürəxxəs [nüməyəndə], Mustafa Kamal paşa da İzmir müdafiəsindən dolayı o zamankı Hərbiy-

yə Nəzarəti ilə münaqişə etmiş bir generaldır. Onlardan heç biri İttihad və Tərəqqinin intriqasına alət olmuş adamlar deyil, biləks [əksinə], daima istiqlallarını mühafizə etmiş adamlardır.

Şu surətlə gündən-günə kəsbi-nüfuz edən [nüfuz qazanan] Anadolu hərəkəti orada bulunub da daha tərxis olunmayan otuz-qırx minlik bir orduya istinadla bir an əvvəl Məclisi-Millinin güşadını [açılmasını] və məmləkətin hər növ təqsimat [bölüşdürülmə] və təhqirata qarşı müdafiəsini tələb edirdi.

Bu hərəkətin nə kimi bir hərəkət olması haqqında bizim tərəflərdə liqəsdin [məqsədli şəkildə] bir taqım təvillər və təfsirlərlə [yozum və şərhələrlə] əfkari-ümmiyyəni təğşiş etmək [ictimaiyyəti yanıltmaq] istəyənlər vardır. Aramızda bolşevizm cərəyanını tərvic etmək [ona rəvac vermək] istəyənlər, xalqımızın hissiyyəti-milliyəsini sui-istimal [sui-istifadə] edərək Anadolu Hərəkəti-milliyəsinin də bolşevik olduğunu irəliyə sürürlər.

Fəqət bunu Ərzurum təşkilatına dost görünmək istəyən buradakı bolşeviklərlə bərabər, Hərəkəti-milliyə ilə mübarizə edən İstanbul [Damad] Fərid paşa Kabinəsinin tərəfdəranı [tərəfdarları] dəxi söyləyirdi. Onlar da Mustafa Kamal və Rauf bəy hərəkətini milli deyil, bolşevik rəngi ilə əlvən edərək avropalılara göstərmək istəyirdi.

Fəqət bütün əvamil və zəvahir [amiləri və görünüşü] ilə tam milli və yalnız milli olan bu hərəkətdə bolşeviklikdən zərrə qədər də bir əsər yoxdur. Məmləkətin istiqlalını hərçi-badabad [nə olursa olsun] müdafiəyə qərar verən bu hərəkət hey-ni-lüzumunda [lazım gələrsə] bəlkə bol-

şevikliklə də tövhidi-hərəkət edər [birgə hərəkət edər], fəqət bu onun bizzat bolşevik olduğuna qətiyyənlə dəlalət edəməz.

Anadolu Hərəkəti-milliyəsi bu günə qədər rəsmi olaraq Fərid paşa kabinəsini tanımamışsa da, zati-şahanəni [padşahı] hər zaman tanımışdır. İmdiki halda yeni təşəkkül edən Kabinə ilə belə münasibətə girişmişdir.

Mustafa Kamal paşanın yeni Kabinəyə çəkdiyi teleqrafın bir nüsxəsi dünkü sayımızda dərc edilmişdi. Bu teleqrafa nəzərən Hərəkəti-milliyənin hökuməti-mərkəziyyədən tələb etdiyi şeylər atı-dəki [aşağıdakı] üç maddəyə münhəsirdir [üç maddədə əhatə edilmişdir]:

1) Hökuməti-cədidənin [yeni hökumətin] Ərzurum və Sivas konqrelərində təyini və təsbit edilən təşkilat və məqsədi-məşrueyi-millətə [millətin qanuni tələblərinə] riayət qalması.

2) Məclisi-Millinin iniqadı [toplaşması] ilə müraqibəyi-feiliyə [əməli nəzarət] başlayınca qədər müqəddəratı-millət haqqında bir günə təəhhüdi-qəti və rəsmiyə girilməməsi [qəti və rəsmi heç bir sazişə girilməməsi].

3) Sülh Konfransında təyini-müqəddəratı-millət və məmləkətə məmur olacaq mürəxxəslərin sabiqi kimi naəhlərdən təyin edilməyib, millətin behəqq [layiqli surətdə] əmalını müdrək [dərk edən] və etimadına məzhər [nail olmuş] əhli-vüquf və iqtidardan intixab buyurulması [birlikli və müqtədir şəxslərdən seçilməsi].

Teleqrafda bolşeviklik deyil, hətta cümhuriyyətçilikdən belə bir bəhs yoxdur. Hətta teleqrafnamənin bir yerində “Millət, qüvvət və iradəsini heç bir vaxt ama-

li-müqəddəseyi-şahanəyə müğayir və mənafeyi-mülkü-millətə mübayin bir tərzdə sərf etmək niyyəti-qeyri-məquləsində deyildir [padşahın müqəddəs əmalına zidd və ölkə və millətin mənafeyinə uyğun gəlməyən bir tərzdə işlətmək kimi ağılsızca bir niyyət daşımır]; millət zati-əqdəsi-xilafət-pənahinin məzhəri-əmnü-etimadı olan zati-fəxamət-pənahiləri ilə rüfəqayi-kiramınızı müşkül vəziyyətdə buraxmaqdan qətiyyənlə mütəvəqqi olub [müqəddəs xəlifəlik məqamını öz şəxsində toplayan padşahın inam və etimadına nail olan siz baş vəzir və hörmətli yoldaşlarınızı çətin vəziyyətdə qoymaqdan qəti surətdə ehtiyat edərək], biləks [əksinə], tamamən müzahir [köməkçi] olmağa bütün səmimiyyətimizlə hazırız” – denilir ki, əlbəttə “amali-müqəddəseyi-şahanəyə” bu dərəcədə sədaqətə olan bir heyətin on ağıllığına olsa da bolşevikliyin yanaşıymayacağını təqdir edərsiniz.

Ərzurum Hərəkəti-milliyəsi bolşevik olmadığı kimi, imdidən Dövəli-etilafiyə [Etilaf dövlətləri; Antanta] ilə hər növ irtibatı qət etmiş [əlaqəni kəsmiş] bir vəziyyətdə dəxi deyildir. General Harbord daha dün bütün Anadolunu səyahət etmiş, Ərzurum təriqi [yolu] ilə İrəvan, Tiflisi ötərək Bakıya qədər gəlmişdi. Anadoludan keçərkən Harbord Anadolu Hərəkəti-milliyəsi başında duran zəvat [şəxslər] ilə görüşdüyündən son dərəcədə məmnun qaldığını zikr edirdi. Sonra yenə Mustafa Kamal paşanın teleqrafı Etilaf dövlətləri ilə münasibətə təyin edərək bir yerində: “Bilcümlə Dövəli-etilafiyə-cə məşruiyyəti və qüdrəti tanınmış olan [qanuniliyi və gücü bütün Antanta dövlətləri tərəfindən tanınan] təşkilati-milliyəmizin

hökumətin müzahiri olacağı və bu surətlə hökumətin təmini-müqəddəratda müəssir bulunacağı [təsiri olacağı] təbiidir”, deyir ki, yuxarıdakı iddiamızı tamamilə isbat edir.

Biz hər zaman Anadolu hərəkəti haqqında bir fikirdə idik ki, bu hərəkət sırf millidir. Məqsədi-milliyənin [milli məqsədlərin] təmininə fürsət gəlincə, bu hərəkət ilə hökumət arasında bir etilaf hüsuslu [uzlaşma əldə edilməsi] bizcə hər zaman mütəsəvvər [mümkün, təsəvvürə gələn] idi. İmdi dəxi onu görürüz. İstanbul kabinəsi dəyişir. Məhbusin [məhbuslar] haqqında əfvi-ümumi [amnistiya] elan olunur. Anadolu ilə İstanbul barışıq. Vəziyyəti-xariciyyədə dəxi bir növ açıqlıq görünür.

Bizim Türkiyə siyasətində görülməkdə olan bu səlah [sülh; əsəy] əsərlərini nə kimi bir sevincə qarşıladığımızı söyləməyə ehtiyac varmıdır?!...

An ca ki əyanəst
Çe hacət bə-bəyan əst!

M. Ə. Rəsulzadə

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

*(Azərbaycan simsiz mövqifi
tərəfindən alınmışdır)*

(Bolşevik xəbərləri)

Hərbi əməliyyat

Qatçına cəbhəsində bizim qoşunlarımız Pavlovsku almışlardır. Yürüş davam edir. Varşava dəmiryolunda Struqi-Bela-

ya mövqifi [stansiyası] tərəfimizdən işğal edilmişdir. Polotsk dairəsində tərəfimizdən düşmən Uşaç[a] nəhrindən 10-15 fərsəx qərbə atılmışdır.

Kiyev və Çerniqov dairələrində təbəddülatsızdır.

Sevsk və Dmitrov dairəsində yürüşümüz müvəffəqiyyətlə davam edir.

Orlov dairəsində şiddətli vuruşmalar davam edir. Müvəffəqiyyət qoşunlarımız tərəfdədir.

Novoselsk dairəsində - Şiddətli vuruşmadan sonra tərəfimizdən Novosel[ye] işğal edilmişdir.

Yels dairəsi - Şiddətli müharibələrdən sonra bizim hissələrimiz düşməni Oryol-Yels dəmiryol xəttinin cənub tərəfinə sıxışdırmışdır.

Voronej dairəsi - Qırmızı atlılarımız qəhrəman yoldaş Budyonninin təhti-komandasında [komandanlığı altında] Şkuronun atlılarını pərakəndə etmişdir. Qırmızı hissələrimiz tərəfindən Voronej işğal edilmişdir.

Uryupinsk dairəsində Xopyor nəhrinin şərq kənarında şiddətli müharibələr davam edir.

Tsaritsın cəbhəsində - Yeni heç bir şey yoxdur.

Ural dairəsində - Kəşfiyyat əməliyyatı.

Kurqan dairəsində - Bizim qoşunlarımız yürüşlərində davam edirlər. 500 əsir, 15 mitralyoz və bir çox qənimət alınmışdır.

Yalutorovsk dairəsi - Düşmənin şiddətli müqavimətinə baxmayaraq, bizim hissələrimiz İşim dəmiryolu xəttinin hər iki tərəfiylə yürüşlərində davam edirlər. Əsir və qənimətlər alınmışdır.

Tobol dairəsində - Bizim qoşunlarımız irtiş nəhrinin aşağı və yuxarı tərəfi ilə yürüş etməkdədir.

Tətil davam edir

Amerikadan verilən xəbərlərə nəzərən, çuqun zavodları əmələləri ilə iş sahibləri arasında olan müzakirət qət edilmişdir [kəsilmişdir]. Tətil davam etməkdədir.

Yapon əmələləri arasında narazılıq

Çelyabinsk - Pekin qəzetələri düyü və qeyri ərzağın Yaponiyada gündən-günə bahalandığı üçün əmələlər arasında narazılıq get-gedə artmaqdadır. Əmələ muzdlarının artırılması ilə mübarizə etmək üçün həmkarlar ittifaqları təşkil edilməkdədir.

Əqsayi-Şərqdə inqilab hərəkatları

Şanxaydan verilən xəbərlərə görə, Çində Yaponiya imperializmi əleyhinə hərəkat artmaqdadır. Çinlilər Yaponiya bayraqlarını və mikado əksini məhv etməkdədir. Yaponiya əleyhinə nümayişlər yığılmaqdadır. Yaponiya hökuməti Əqsayi-Şərqdə [Uzaq Şərqdə] olan inqilab hərəkatlarından dolayı rahatsızdır. Əqsayi-Şərqdə rus əhalisinin Yaponiya əsgərləri ilə mübarizələri davam edir. Yaponiya komandanlığı üsyançılar əleyhinə şiddətli cəza tədbirləri görməkdədir. Qəsəbə və qəryələr [kəndlər] yandırılmaqdadır. Kəndçilər atəşə tutulurlar. Qələyan və həyəcana gəlmiş kənd əhalisi partizan dəstələri tərtib etməkdədirlər. Bu axır vaxtlarda Zabaykal və qeyri mahallarda yaponiyalılarla partizan dəstələri arasında vuruşmalar vəqə olmaqdadır.

Denikin pulları və Türkiyə

Qomel - Xarkov qəzetələrinin verdikləri xəbərlərə görə, Türkiyə dövləti Denikin pullarının qəbul edilməsini mən' [qadağan] etmişdir.

Rusiya ablukası haqqında mitinqlər

Peterburq - Xristianiyadan [Oslostan] verilən xəbərlərə nəzərən, Norveç Fəhlə Firqəsi bir intibahnamə [bəyannamə] buraxaraq, bütün firqə yoldaşları ilə məmləkətdə olan bütün firqə təşkilatlarını təşrinə-saninin [noyabrın] 7-9-na qədər bolşevik Rusiyanın abluka edilməsi [blokada] əleyhinə protesto mitinqləri yapılması üçün dəvət edir. Mitinqlərdə hökumətin bütün bolşevik Rusiya əleyhinə olan düşmənanə hərəkatından vaz keçməsi və onunla münasibətdə bulunması təklif ediləcəkdir.

Kənd əhalisinə təzminat

Saratov - General Vrangelin əmri ilə Tsaritsın qəryəsinə 20 milyon təzminat qoyulmuşdur. Bu təzminata səbəb kəndçilərin taxıl vermədən imtinaları olmuşdur.

Dəmiryol hərəkatının dayandırılması

Üsyançı dəstələrinin dəfəatla dəmiryol xəttinə hücumda bulduqları üçün Tsaritsın ilə Rostov arasında dəmiryol hərəkatının dayandırılmasına məcburiyyət görülmüşdür. Üsyançılar dəmiryollara hücum edərək yolları təxrib edib və körpüləri partladılar. Qatarların toqquşması adi şey olmuşdur.

Petlyura əleyhinə

Denikin qəzetələrinin verdiyi məlu-

matlara nəzərən, Jmerinka-Proskurov dairəsində Petlyura əleyhinə yeddi qəryə qiyam etmişdir.

Latviyalıların ağlar ilə müharibəsi

Latviya dairəsi Luzinberq yaxınlığında Dvina nəhri üstündə latviyalılarla ağ rus qoşunları arasında şiddətli top atışmaları vəqə olmaqdadır.

Avstriya hökuməti Kabinəsinin istefası

Avstriya kansleri Renner ilə bərabər bütün Avstriya Kabinəsi istefa vermişdir. Milli Şura tərəfindən Kabinənin istefası qəbul edilmişdir.

Amerika heyətinin Ermənistandan övdəti

Avqust ayında Ermənistana göndərilən heyət sədri general Harbord Parisə övdət etdi [qayıtdı]. General Harbord Amerika mürəxxəsəsi [nümayəndə heyəti] rəisi mister [Frenk] Polk tərəfindən qəbul edilərək şifahi məruzətdə bulunmuşdur. Generalin məktubi [yazılı] məruzəsi Ermənistanla göndərilmiş heyətin mütəşəbbisi olan Vilsona göndəriləcəkdir. General Harbord öz məruzəsini hazırlamaq üzrədir.

Heyət üzvlərindən cəm edilən məlumatdan anlaşıldığına görə, general Ermənistan mandatının Amerika tərəfindən qəbulu əleyhinə rəy verəcəkdir. General Harbord Türkiyə mandatına da o qədər düşmənanə vəziyyətdə deyildir.

Parisdəki Ermənistan mürəxxəslərinə göndərilən bir teleqramda İrəvan hökuməti Rəisi-vükəlası [Baş naziri] olan Xatısov Batumdan başqa Zaqafqaziya İn-

giltərə əsgərlərinin təxliyəsindən sonra, Müttəfiq qoşunların Ermənistanı gəndərlməsinə xahiş edir. Haskell ixtiyarında lazımi qədər qüvvə olmadığından onun bütün səyləri səmərəsiz qalmaqdadır.

Müsəlmanların hakimiyyəti Şərur və Naxçıvana intişar etməkdədir [yayımaqdadır].

*(Gürcü teleqraf agentliyindən)
(Qafqaziyada Müttəfiqlər
heyəti radiosu)*

Fin boğazında

Təşrini-əvvəl in [oktyabrın] 23-də Fin boğazında bolşeviklərin dörd müxrib gəmilərinin [destroyerlərinin] İngiltərə və eston gəmilərinə hücumda bulduqlarını xəbər verirlər. Bir qədər dəniz vuruşmasından sonra bolşeviklərin iki müxrib gəmiləri qərq və nəfəratından isə ancaq altı adam xilas edilmişdir. Qalan iki müxriblər qaçıb qurtara bilmişlərdir. İngiltərə və eston gəmilərindən xəsarətdə olanı yoxdur.

Yudeniç hərəkəti

24 təşrini-əvvəldə Yudeniçin Petroqradın beş ağaclığında olduğunu xəbər verirlər. Onlar tərəfindən işğal edilən istehkamata bolşevik əks-hücumları dayanırılmışdır.

İran şahı

Rəsmi surətdə xəbər verildiyinə görə, İran şahı Londranı təşrini-sani ibtidalında [noyabrın əvvəllərində] ziyarət və kral mehmanı kimi Bukinqem sarayında iqamət edəcəkdir. Saray hazırlıqlarına başlanılmışdır. İran təamları təbx etmək

[bişirmək] üçün mətbəxlər hazırlanmaqdadır.

İngilislər Macarıstanda

Macarıstanın Dunay nəhri ətrafını ilhaq üçün təyin edilən İngiltərə qoşunları əvvəlinci eşelonu Budapeştəyə varid oldu [çatdı]. Əhali qoşunları sürur [sevinc] ilə pişvaz edirlər.

Frakiyada

Yunan Ərkani-hərb [Hərbi qərargah] idarəsinin verdiyi xəbərlərə nəzərən, 9-cu firqə [diviziya] Ksanti (Qərbi Frakiyada) ətrafını ilhaq etmək üçün çıxdı. Bolqarlar tərəfindən təxliyə edilən bu mahalların qeyri hissələri Sülh Konfransı qərarı ilə general Şarpinin təhti-komandası altında Müttəfiq qoşunları tərəfindən ilhaq ediləcəkdir. Bu xəbər əhali arasında qələyani-əfkara mövcib [həyəcana səbəb] olmuşdur. Evlər bayraqlarla bəzənmiş və taqi-zəfərlər [zəfər tağları] qurulmuşdu. Ellin [yunan] ordusunun gəlməsini təbrik üçün, yunan, müsəlman və yəhudilərdən ibarət bir heyət intixab edilmişdir [seçilmişdir]. Gümülcinə şəhərində yəhudi və müsəlmanlardan ibarət mürəxxəslər [nüməyəndələr] heyəti general Şarpiyə təqdim edilərək, bu şəhərin ancaq yunanlılar tərəfindən ilhaq edilməsini rica etmişlərdir.

İtaliya heyəti radio xəbərləri

Gürcüstan heyəti Romada

Roma - Varid olmuş [gəlmiş] Gürcüstan heyəti şərəfinə İtaliya-Qafqazya Bankı heyəti-rüəsası [rəyasət heyəti] tərəfindən bir ziyafət kəşidə edilmişdir [verilmişdir].

Vilsonun səhhəti

Vaşinqton - Vilsonun səhhəti təbədülatsızdır [sabitdir]. Keçən gecə bir qədar yata bilmişdir.

İtaliya milli bayramı

Vükəla Şurasının qərarı ilə təşrini-əvvəl in [oktyabrın] 4-ü İtaliya dövlətinin Avstriyaya qələbə çaldığından dolayı milli bayram elan ediləcəkdir.

Braziliya və Müttəfiqlər

Cümhuriyyət rəisi tərəfindən təşrini-əvvəl in 27-də Müttəfiqlər istiqrazının projesini müzakirə etməkdən ötrü bir konqre dəvət ediləcəkdir.

(Almaniya mətbuatı)

Almaniya paraxodu

Makina və qeyri alat [alətlər, cihazlar] ilə yüklənmiş əvvəlinci Almaniya paraxodu Genuyaya varid oldu [gəldi].

Litvalıların almanlarla toqquşması

Litva Komandanlığının təminatına baxmayaraq Almaniya əsgərlərinin vətənlərinə göndərildikləri dəmiryolu mühafizə edən Almaniya qaraqolçularına litvalılar tərəfindən atəş açılıb, aralarında toqquşmalar dəxi olmuşdur.

QƏZETƏLƏRDƏN

İstanbulun müqəddəratı

“Mançester Qardian” qəzetəsində “Rusiya və İstanbul” sərlövhesi ilə calibimaraq bir məqalə dərc edilmişdir. Məqalədə aşağıdakı qərar üzrə ifadəyi-kəlam edilir:

“Sazonovun Londona vürudu [gəlişi] və «Tayms» qəzetəsində İstanbul mandatının müvəqqəti olaraq İngiltərəyə verilməsini və sonra İstanbulun Kolçak tərəfindən təsis ediləcək yeni Rusiya hökumətinə güzəşt edilməsini təlim edən London Rus Milli Komitəsi sədri Bryançaninovun məktubu dərc edilməsi ən ciddi və haizi-əhəmiyyət bir fəqərədir [əhəmiyyət daşıyan bir hadisədir]. Çar hökuməti Müttəfiqlərlə gizli müahidənamə əqd etmiş [saziş imzalamış] və şu müahidənamə mövcibincə [bu sazişə əsasən], İstanbul Rusiya dövlətinə verilmişdi. O zaman Sazonov Rusiya Xariciyyə naziri idi. Şimdi təkid edirlər ki, şu gizli müahidənaməyə əməl edilsin və İtaliya ilə əqd edilən gizli müahidənamələr kimi qalmasın. Müttəfiqlərin əksər əhalisi bu vaxta qədər güman edirdi ki, İstanbul və boğazlar üçün ancaq iki qərar vardır: ya onların beynəlmilləşdirilməsi, ya bu ki, Amerikaya mandat verilməsi. Parisdə bu projelərin ikisinin də əleyhinə şiddətli müxalifət vardır. Son zamanlar məlum olmuşdur ki, Amerika müvəqqəti mandati qəbul etməyə razı deyildir. Kolçakın qələbələri və Rusiyada bəklənən siyasi təbəddülatın [dəyişikliyin] nəticəsi olaraq vəziyyət başqa bir rəng almışdır. Qəzetənin rəyinə görə, bunların həpsi İstanbulun gələcəkdə Rusiyaya güzəşt ediləcəyi ümidini verir. Zira, İstanbulun Rusiyaya güzəşt ediləcəyi vədəsi Kolçak tərəfdarlarının etibarını yüksəldirmiş.”

Fələstin məsələsi

Doktor Veysmanın “Fələstində yəhudi dövləti təsis ediləcəkmidir?” sualına Balfur cavab vermişdir ki, 1917-ci sənə 2

təşrini-sani [noyabr] layihəsi qüvvəsini saxlamış, Fələstin məmurlarına şü layihə əsaslarını riayət etmək üçün düsturləmə [təlimatnamə] göndərilmişdir. Projenin qəti təsdiqi İstanbulda icra ediləcəkdir.

Amerikada tətillər hərəkatları

Amerika fulad [polad] əridən zavodlarının 600 min əməlləri tətillər etmişlərdir. Tətillər 8 saatlıq iş vaxtı və “bazar günü” istirahəti və başqa şeylər dəxi tələb edirlər. Tətillər iqrar [təsdiq] edirlər ki, tətillər hərəkatı bütün fulad sənətini fəlc [iflic] edə bilər. Sahibkarlar ümid edirlər ki, fəhlələri işə başlamağa məcbur edərlər. Onlardan bir çoxu zavodlarını tətillər zərərindən sığorta edirlər və bəziləri də möhtəməllər [ehtimal olunan] hücumlara qarşı zavodlarını tədafi bir vəziyyət [müafiə vəziyyəti] üçün hazırlayırlar.

Hindustanda Şura intriqaları

Bu yaxın zamanlar Rusiyadan övdət etmiş [qayıtmış] “Nive Rotterdamşe kurrant” qəzetəsinin Berlin müxabiri atidəki [aşağıdakı] məlumatı verir:

Son zamanlar içərisində Moskva ilə Hindustanın əlaqəsi qasidlər vasitəsilə icra edilir. Hindular, farslar və türklər Rusiya paytaxtının əziz qonaqları olmuşlardır. Propaqandaçıların yolu Kolçak cəbhəsi ilə Uralda olan general Dutov qoldusu [korpusu] arasından keçir. Şayiata görə, qırğızlar bütün-bütünə bolşeviklər tərəfindən olub, Qızıl orduya müzahirət [köməklik] göstərilər.

Qəzetə müxabiri Moskvada olan Hindustan qəragahından bu xəbərləri əxz etmişdir. Lenin kəndisi müxabirə söylə-

mişdir ki, hal-hazırda Rusiya üçün həpsindən əhəmm [vacib] Asiyadır. O, oraya o qədər qoşun, əslinə və para göndərmişdir ki, onunla kəndisinin qərb cəbhəsini zəiflədirmişdir. Hindustanda propaqanda yapan rusdur, amma Türkün işlərini idarə edən Türkiyə zabiti-əsbacıdır [keçmiş Türkiyə zabitidir]. Hədsiz miqdarda buraxılan rus parası müavinəti ilə orada İngiltərə əleyhinə böyük təşkilat yapılarq, külli miqdarda əslinə və başqa mühimməti-hərbiyyə irsal qılınır [göndərilir].

Leninin söyləməsinə görə, Hindustan tamamiyyəti-mülkiyyəsinə [ərazi bütövlüyünə] qarşı çalışan şü təşkilatların ədədi gündən-günə artmada imiş.

Spartak hərəkatları

Prussiya Rəisi-vükələri [Baş naziri] Hirş Prussiya Milli İctimasında [Milli Yığıncağında] bəyan etmişdir ki, Saksoniya məmurları məmləkətdən çıxmaq istəyən bir spartakda “bu gün gizli agentlər” naminə ünvanlanmış təlimnamələr bulmuşlardır.

Almaniyada, Almaniya Avstriyasında və Çexoslovakiyada qurulan qruplar təlimnamə ilə istelam edilirlər [məlumatlandırılırlar] ki, kommünizm hərəkatına mümaniət [maneçilik] edən siyasi fəalları qeyd etmək üçün gizli bir təşkilat yapılsın.

Hərgah kommünist firqəsinin mərkəzi idarəsi, istənilməyən siyasildən birinin ortadan qaldırılmasını lazım bilərsə, bu qərarın ifasını məhkumun yaşadığı məhəldə bulunan qrup kəndi öhdəsinə götürür. Üzərinə işbu vəzifə tərk edilən yoldaş qürə [püşk] ilə təyin edilir.

O gərək vəzifəsini 24 saat ərzində ifa etsin. Əks təqdirdə kəndisi həmin cəzaya məhkum ediləcəkdir.

Kommünist qrupa təcrübə edilmiş adamlar buraxılırlar. Xəyanətkarlar təxirsizin qətl ediləcəklərdir.

Almaniyada yeni tətillər

23 eylülde İkenqard ətrafı əkinçiləri tətillər etmişlərdir. Tətildə 500 “postye” iş-tirak edir.

Bremen və Hamburq böyüklərinə müvafiqət [uyğunluq] göstərərək, Ştettin bəhriyyunları [matrosları] dəxi tətillər etmişlərdir. Bunlardan əlavə, qaz zavodları və Bremen tramvay xidmətçiləri həmçinin tətillər elan etmişlərdir.

Bəhri-Xəzər Qırmızı donanması

“D. V.” qəzetəsi Petrovskdan [Mahaçqaladan] aşağıdakı xəbərləri dərc edir:

Alınan xəbərlərə görə, Hacı-Tərhan Qırmızı donanması atidəki [aşağıdakı] gəmilərdən mütəşəkkildir:

Minanoslar: “Karl Libknext”, “Yakov Sverdlov”, “Rastoropni”, “Pritki”, “Retivi”, “Delni”, “Deyatelnı”. Və əlavə, müsəlləh edilmiş [silahlandırılmış] dəniz gəmiləri vardır ki, bolşeviklər onlara krauzer [kreiser] namı verirlər. Onlar da “Krasnoye znamyə” (“Tretiy İnternasional”) və “Kaspi”dən ibarətdir. Və yenə təhtəlbəhlər [suallı gəmilər] də vardır ki, “Minoqa”, “Makrel”, “Kasatka” və “Okun” adı daşıyırlar.

Bolşeviklərin məsuliyyəti

“Kiyevskaya jizn” yazır: “Hökumət qəvanini və binagüzarlıqlar [qanunları və sərəncamlar] məcmu-

əsi”nin 17-ci nömrəsi Kiyevə yetişmişdir.

Şura hökuməti təsisinə iştirak edənlərin və onun intişar və istehkamına müzahirət [yayılmamasına və möhkəmlənməsinə köməklik] göstərənlərin təhti-məsuliyyət və mühakiməyə alınması üçün hökumət tərəfindən qəbul edilən qərarnamə dəxi məcmuədə dərc edilmişdir. Qərarnamənin birinci babında [fəslində] denilir:

“Rusiyada Şura hökuməti təsisinə iştirak edənlər və həmçinin anlaqlı onun intişar və istehkamına xidmət edənlər atidəki [aşağıdakı] əsaslar üzrə cəzalara məhkum olacaqlar:

Ümuri-hökuməti [hökumət işlərini] Xalq Komissarları zəbt etmək üçün zəminə hazırlamada, şü feildə iştirak etmədə, fövqdə məzkur [yuxarıda deyilən] Şura heyətinə daxil olmada, məhəllərdə [yerlərdə] hökumətin fəhlə və saldat deputatları tərəfindən zəbt edilməsinə zəminə hazırlamada və qeyri ona müşabih [oxşar] müəssisələr təşkil edərək orada iştirak etmədə və həmçinin kəndi fəaliyyəti ilə anlaqlı olaraq, Şura əsaslarına müzahirət göstərmədə ittiham edilənlər bütün ixtiyarat və hüquqdan məhrum edilərək ölüm cəzasına məhkum edilirlər.

Bundan əlavə, məhkumun bütün məmləkəti [əmlakı] xəzinə nəfinə [xeyrinə] zəbt edilir.

Şura Hökuməti fəaliyyətinə müzahirət göstərmədə ittiham edilən başqa müqəssirlər isə onların müzahirət və müavinətinin əhəmiyyətinə baxılaraq cəzaya, bütün ixtiyarat və hüququ səlb edilərək [əлиндən alınaraq] əbədi kürək cəzasına [katorqaya], yaxud vaxtlı olaraq 4 sə-

nədən 20 sənəyə qədər kürək cəzasına və ya bu ki, bütün xüsusi, şəxsən, yaxud mövqecə ələ gətirmiş hüquq və imtiyazatdan məhrum edilərək 4 sənədən 6 sənəyə qədər həbsxanaya məhkum edirlər. Bundan əlavə, məhkumun məmələki xəzinə nəfinə zəbt də edilə bilər.

Hərgah Şura hökumətinə göstərilən müzahirət və müavinət əhəmiyyətsizsə, o zaman müqəssirlər iki aydan bir sənə 4 aya qədər və ya 3 həftədən 3 aya qədər məhkum edirlər. Ya bu ki, 300-dən 20 min rubləyə qədər nəqdi cəriməyə məruz olurlar.

Hərgah müavinət və müzahirət göstərən məcburiyyət səiqəsi [səbəbi] ilə və başqa bir bədbəxtanə hadisə ilə əhəmiyyətsiz fəaliyyətdə bulunmuşsa, o zaman təhti-məsuliyyət və mühakimədən azad edilir.”

Trotskiyə qarşı yeni sui-qəsd

Berлиндə nəşr olunan rus qəzetəsi “Qolos Rossii” xəbər verir ki, Moskvada yeni bir sui-qəsd kəşf edilmişdir. İşbu sui-qəsdə də, əvvəl dəfə olduğu kimi, bütün hərbi məmurlar iştirak etmişlərdir. Sui-qəsdçilər Trotskinin avtomobilini partlatmaq istəmişlərdir. 80 adamdan ziyadə həbsə atılmışdır. Məhkumlar içində komissarlar və kommunist başçıları vardır. Təhərri [axtarış] və həbslər davam edir. Sui-qəsdin kəşf edilməsi ilə əlaqədar olaraq terror daha ziyadə tövsi etmədədir [genişlənməkdədir]. Trotski şimdi böyük mühafizəçilərlə çıxır.

General Mamontova nəzirə

Trotski əmr vermişdir ki, xüsusi qitəat [hərbi birliklər] təşkil edilsin və general

Mamontov misalı dabravolların arxasına girərək orada intizamsızlıq yapsınlar. Silah istemalından [istifadəsindən] başqa, xidmətçiləri öyrətmək və təbliğat yapmaq və həmçinin şəbxun [gecə basqınları] və partlayışlar icra etmək kimi fəaliyyətlər dəxi əmrnamədə təlim edilir. Böylə qitəatın təşkilinə Bryanskda başlanmışdır.

İsveçin Rusiya ilə ticarəti münasibətinə Müttəfiqlər ziddirlər

İsveç filiz emalatçıları nümayəndələri Xariciyyə nazirinə müraciət edərək təklif etmişlərdir ki, toplanmış emalatı ixrac etmək və satmaq üçün Rusiya ilə ticarəti münasibat bərpa edilsin. Nazir cavab vermişdir ki, hərgah İsveç hökuməti ticarəti paraxodları hərbi gəmilərlə müşayiət etməyə iqdam etsə [girişsə], o zaman Müttəfiqlərlə müharibəyə girişmək məlhuzu [ehtimalı] vardır. Ablukadan [blokadadan] dolayı dənizlə Petroqrada yetişmək üçün başqa yol dəxi yoxdur.

Almaniya fəhlələrinin tələbi

Almaniya qəzetələrinin verdiyi əxbərata [xəbərlərə] nəzərən, Saar nahiyəsi fəhlələrinin tələbi atıdiki [aşağıdakı] qərar üzrədir:

- 1) Təxirsizin ərzaq məsələsini tənzim etmək;
- 2) Təxirsizin fransız keyfəmayəşasına [özbaşınalığına] xatimə çəkmək;
- 3) Hürriyyəti-kəlam, ictimə və mətəbuatı [söz, toplaşma və mətəbuat azadlığını] təmin etmək.

Bunlardan əlavə, Saar nahiyə filiz ticarətxanalarının fəhlələri tələb edirlər ki, Saar nahiyəsini lazım qədər kömürlə təc-

hiz etsinlər. Reyn və Pfalts zavodları kömürsüzlükdən işləmədikləri halda, fransızlar bir çox miqdar kömür ixrac edərək İtaliyaya və İsveçrəyə aparmışlardır.

Gizli müahidənamələr

Fransız nəşriyyatı Amerika qəzetəsi “Çikaqskaya tribuna” bir sensasionlu şayiə dərc etmişdir ki, guya Çin dövlətini təqsim etmək [bölüşdürmək] xüsusunda Yaponiya, İngiltərə və Fransa arasında Amerika mənafeyinə müğayir [zidd] olaraq gizli bir müahidənamə əqd edilmiş [saziş imzalanmış] imiş.

SÜLH ƏTRAFINDA

Avstriya “Qırmızı kitabı”

Bu yaxında buraxılmış Avstriya “Qırmızı kitabı”nda Avstriya Londra səfiri qraf Mensdorfun Avstriya-Macaristan çıxışına Eduard Qreyin əlavəsini təsvir edən teleqrafnaməsi nəşr edilmişdir. Eduard Qrey bəyan etmişdir ki, Avstriya-Macaristanın Serbiyadan narazı olmağa haqqı vardır. Ancaq müşarünileyhə [adı çəkilənə] ifası qabil tələblər təqdim olunmalıdır. Və o zaman ümid etmək olar ki, Rusiya Belqrad hökumətini iqna etmək yolunda icrayi-təsir edə bilər.

Qrey əlavə etmişdir ki, hərgah Dövlətimüəzzəmə [Böyük dövlətlər] müharibəyə girişərsə, o zaman bütün Avropanın – gərək qalib tərəf, gərək sə məğlub tərəfin iqtisadi iflasını mövcib [iflasına səbəb] olar.

Qraf Mensdorf kəndi tərəfindən təklif edir ki, serblərə qarşı möhkəm dayanılsın. Ancaq onu da lazım bilir ki, Petersburqla bilavasitə təatiyi-əfkara [fikir mübadiləsinə] başlanılsın.

Eduard Qrey teleqraf etmişdir ki, Mensdorf soyuqdur və birüzlüdür və həmişə olduğu kimi bizimlə əlaqəsi dostanədir. Ancaq o, bizim iqdamatımızın [addımlarımızın] nəticələrindən pək müztərib [çox narahət] olur.

“Yumanite”

Qraf Tisanın müxtirəsi

Vyana qəzetələri qraf Tisa tərəfindən imperator Frans İosifə verilən müxtirə [memorandum] barəsində yazırlar. Qraf verdiyi müxtirəsində müharibəyə başlama qərarının əsas şurasına protesto edərək imperatordan tələb etmişdir ki, siyasi iqdamatla icrayi-nüfuz etmək [siyasi addımlarla nüfuz göstərmək] vasitələrindən ötəyə keçilməsin.

Qraf Tisa cahan ixtilafı təhlükəsi olduğunu və Romaniya ixtilafının şübhəli olaraq, Bolqariya və Türkiyə müdafiasinin kafi olmayacağını göstərmiş imiş.

Xülasə olaraq, qraf Tisa müharibə məsuliyyətini Macarıstan qarşısında öhdəsinə götürmək istəmədiyindən istefasını rica etmişdir. Ancaq imperatorla uzun müzakirədən sonra qraf Tisa onun təkidatına güzəşt edərək mövqeyində qalmağa razılıq göstərmişdir.

Fransa Məclisi-Məbusanında

Fransa Məclisi-Məbusanının 1 təşri-ni-əvvəl [oktyabr] cələsəsində [iclasında] Almaniyanı tərksilah etmək üçün müahidənamədə [sazişdə] göstərilən tədabirin [tədbirlərin] kafi olmadığına görə, həqiqi və qəti tədabir qəbul edilməsini tələb edən Lefevrin təklifi müzakirə edilmişdir. Klemanso əsas etibarilə etirazda bulunmayaraq, Məclisi-Məbusan bütün müa-

hidənamə haqqında qərar qəbul etmə-yincəyə qədər təklifin təliq [təxir] edil-məsini lazım bilmişdir.

Hərgah Məclisi-Məbusan – Klemanso söyləmişdir – müahidənaməni qəbul et-dikdən sonra Lefevrin təklifini səsə qo-yarsa, o zaman hökumət dəxi Məclisi-Məbusan tərəfində olacaqdır. Hərgah Məclisi-Məbusan müahidənamə müza-kirəsi gedişində Lefevrin təklifini qəbul edərsə, o zaman bu müahidənaməni qeyd altına almaq demək olacaqdır ki, o da hökumət üçün qeyri-məqbuldur.

LÖVHƏLƏRİMİZ

Dün Bakının ən qələbəli küçələrini seyr etdim. Yolun üzərində bulunan dü-kan və ticarətxanaların lövhələrinə bir göz gəzdirdim. Hamısının ilk xətti türkcə yazılmışdır. Bunu görüb sevindim. Amma çifayda, şadlığım uzun sürmədi. Lövhə-lərin bir çoxuna diqqət yetirdikdən sonra anladım ki, bunlar nə türkcədir, nə farsca, nə rusca! Özləri də ən çirkin bir halda bulunurlar. Nümunə olmaq üçün sizə aşağıdakı fəqərəni [faktı] söyləyeyim:

“Olqa” küçəsindəki dükənlərin təxmi-nən 30-a qədər lövhələrini nəzərdən ke-çirdim. Bir sürüsünün türkcəsi o qədər rizə [xırda] və qarmaqarışq yazılmışdır ki, əsla və qət’a oxumaq mümkün deyil. Bu həman köhnə vaxtdan qalma lövhələrdir ki, məzmunu mükəmməl rusca yazılmışdır. Azərbaycanın ehtiramını göstərmək üçün sahibləri bir qısa taxta yaxud dəmir parçasında müxtəsər və başdan-sovma türkcələrini yazdırıb həman köhnə löv-

hələrin üst tərəfindən mıxlamışlar. Bu-mu ehtiram?! Türkcəmiz böylə ehtiramı istəməz. Qoy onu aşağı başdan yazsın-lar. Lakin öylə yazsınlar ki, hər türk oğlu türk onu oxuyub məzmununu anlaya bil-sin.

Doğrudur, indi mayehtac [material] çox baha olduğu cəhətinə köhnə lövhələrin tamamən təbəddülünü [dəyişdirilməsini] tələb etmək olmaz. Bununla belə, türkcəmizin də pərişan və gülünc hallara dü-şürülməsinə heç kəs razı olammas zə-nindəyəm. Nə eybi var, qoy köhnə löv-hələr təbəddülsüz cə qalsın. Bunların da məzmunları xüsusi lövhələrdə düzgün və gözəl türkcə üslubu ilə yazılıb həman köhnə lövhələrin üstündən yaxud kəna-rından, xülasə, münasib bir yerindən mıx-lansın.

Yazıları oxunulan lövhələr isə, bunla-rın heç birində düzgün bir türkcəyə rast gəlmədik. O qədər səhlər, nisyanlar [unu-dulanlar], imla pozğunluqları vardır ki, oxunması gülüncdür. Biçarə türkcəmiz nə hallara düşürülmüş! Bu türkcələri Ni-kolay dövründə görsəydik, istibdada min təsbeh lənət oxurduq.

1) Çox lövhələrin ruscalarını türkcəyə tərcümə etmək zəhmətinə əsla qatlan-mamışlar. Rus kəlmələrini, tərkiblərini tamamən türk hürufu [hərfləri] ilə yaz-mışlar. Məsələn, “Komisyonni, tarqovı ma-qazin”, “İqruşeçni maqazin”, “Restorant Şəms”, “Qastinitsa Renessans”...

2) Bəzi lövhələri türkcəyə tərcümə etmişlər. Amma bu tərcümələri Allah bədnəzərdən saxlasın. Məsələn, “Siqal və oğlanları ticarət” (düzgünü “Siqal və oğlanları ticarətxanası”), “Əvvəlminci pe-rikar” (?) Bunun müqabilində rusca “Па-

рикмахерская” [Parikmaxerskaya] yazıl-mışdır. Görünür, “Perikar” bunun tərcü-məsidir. Bunun əvəzinə “Dəllək dükanı” yazılısaydı, çirkinmi olardı?!

3) Bəzən türkcənin əvəzinə farsca yazılmışdır. Məsələn “füruşi-meyvə [mey-və satışı] Mahmud Rzayev”. (?) Əlbəttə lövhələrdə farscanın bulunmasına bizim bir mümaniətimiz [etirazımız] yoxdur. Bari farscası düzgün olsun və farscası ilə bə-rabər türkcəsi də yazılsın.

4) Tərcümələr arasında öylə uydur-malarına rast gəldim ki, bunların hankı dildə yazıldığını dərk edəmmədim. Mə-sələn, bir lövhədə “Baqqaliyyə və mey-vəcatiyyə dükanı” ibarəsi kimi səqim [yan-lış] bir şey yazılmışdır. Bu nə türkcədir, nə farsca! Həmçinin “Şərakəti-flora” tərkibi nə farscadır, nə türkcə.

5) “Zadə” əvəzinə rusların “of”u (Kə-rimof, Əliyef...), “qardaşlar” əvəzinə far-sın da “bəradəran”ı hələ bir çox lövhə-lərdə baqi qalmışdır.

Yenə şükürlər olsun ki, bəzi xırda-para dükənlərin üstündə az da olsa, saf türkcəyə rast gəlmək olur: “Çəkməsilən dükanı”, “Çaxır anbarı”, “Kəlləpaça dükanı” kimi ibarələrdə bəzi imla yanlışlıqları varsa da bəhərhal [necə də olsa] sadə və düzgün türk ibarələridir. Yəni əhalinin füqərə qismi dilimizin düzgünlüyünə da-ha artıq diqqət yetirir. Məsələnin ancaq bu tərəfi insana təsəlli gətirir.

Hələ məktəb və sair hökumət idarə-lərinin lövhələrinə rast gəlmədim. Yalnız Azərbaycan Dəmiryolunun şəhər möv-qifi (istasyonu) yanından keçərkən bu-nun türkcəsini (?) gördüm. Hərgah əlim-də bir ixtiyar olaydı həman avixtəni [asıl-mış lövhəni] 24 saata deyil, 24 dəqiqədə

oradan düşürərdim! Bir baxın bu avix-tənin üstündə nə kimi “nəqliyyat” yazıl-mışdır: “Şəhər İdarəsi Azərbaycan Də-miryolunun”. Bunu kəlməyə-kəlmə rus-caya tərcümə etmək istəsək, tərcümə-miz böyləcə olmalıdır: “Городская Управа Азербайджанской железной дороги”. Olsun ki, dünyada heç bir dəmiryolun şəhər idarəsi yaxud upravası yoxdur.

“Azərbaycan dəmiryolunun şəhər ida-rəsi”. Burası idarə deyil, mövqif yaxud is-tasyondur. Məgər Yol Vəzaratında türkcə savadlı bir məmur tapılmadı ki, əlifba şagirdlərinə məlum olan bu yanlışlıqları təshih edə biləydi?

Əlhasil, bu pozuq “türkcələr” gərək lövhələrdən silinsin, ya da dilimizin üslub və qəvaidinə [qaydalarına] müvafiq bir halda yazılsın ki, əhali nəfbərdarlığı ilə bərabər zövqəyab olsun [faydalanmaqla bir-gə, zövq də alsın]. Nəzərdə bu az bir şey-dirsə də, mədəniyyət cəhətcə ən bö-yük faydaları vardır. Göz nuru ilə insan bir çox şeylərə adətlənir. Lakin kəmsavad əhalini biz neyçün yanlış və pozğun türkcəyə adətləndirək?

Lövhəçilik sənəti rəssamlıq kimi sə-nayeyi-nəfəsədən [incəsənət növlərindən] biridir. Binaənileyh [ona görə], bunun ica-zəsini hər “yazıcıya” vermək olmaz. Bir qədər də türk dilinin qəvaidinə bələd olmaq iqtiza edər [lazım gəlir]. Bir vaxt rus hökuməti şərab dükənlərinin üstün-dəki yazılara diqqət edib imlası düzgün olmayanlarını həman dəm götürürdü. Biz nə üçün böylə etməyə? İştə bu mə-sələnin vəzifə cəhəti kimə aiddirsə, onun diqqətini buraya cəlb edirik.

Fərhad Ağazadə

TÜRKİYƏDƏ

Hökumətin Təşkilati-Milliyə ilə müxabirəti

“Təsviri-əfkar” qəzetəsi yazır:

Yeni heyəti-hökumət, Təşkilati-Qüvəyi-Milliyə [Milli Qüvvələr Təşkilatı] ilə müxabirəni [əlaqəni, rəbətəni] başlamış olub, arada təsisi-etilaf əsəbabinin ehzarına [razılışma vasitələrinin hazırlığına] başlanılmışdır.

Vəba xəstəliyi

Yenə həman qəzetənin yazdığına görə, İstanbulda sari [yoluxucu] xəstəliyi bitdikdən sonra vəba xəstəliyi müşahidə olunmağa başlamışdır. Hökumət tərəfindən ciddi tədbirlər ittixat edilmişdir [tədbirlər görülmüşdür].

İzmir fəcayesi ətrafında

İzmir fəcayesini [faciələrini] təhqiq edən heyətin sədri general Dallolio “Təsviri-əfkar” qəzetəsi mühərririnə “Biz İzmirdə həqiqəti aradıq, təhqiq etdiklərimizi də raporlarla Sülh Konfransına bildirmək əmrini aldığımızdan məktum [gizli] tutmaq məcburiyyətindəyəm. Suallarınıza cavab verərsəm, bəlkə tərəfgirlik etmiş olaram. Sükut daha eyidir” söyləmişdir.

Yunanlıların yenidən təərrüzü

“Təsviri-əfkar” qəzetəsi yazır:

“Aydın vilayəti mühacirlərini yerlərinə iadə [qaytarmaq] üçün məzkur həvaliyə [deyilən bölgəyə] göndərilən heyət müxabiri-məxsusəmizə [xüsusi müxbirimizə] söyləmişdir ki, yunanlılar yenidən

Aydın vilayətində irəli hərəkətə başlamışlardır. Dün Babi-ali məhafilindən [Türkiyə hökuməti dairələrindən] aldığımız məlumat da müxabiri-məxsusəmizin teleqrafnaməsini müəyyid [təsdiqləyici] bulmaqda və yunanlıların Aydın cəbhəsində top və mitralyoz atəşi himayəsində yenidən təərrüzə [hücuma] keçdikləri təhəqqüq etməkdədir [təsdiqlənməkdədir]. Bu hərəkət yunanlılar orada bulduqca mühacirinin [mühacirlərin] iadəsi qətiyyəni müvafiq olammayacağını bir daha isbat etmişdir.

Musəvilər də yunanlıları istəməyirlər

Akhisardan yazırlar:

İzmir və həvalisindəki musəvilər Beynəlmüttəfiqin [Müttəfiqlərarası] Təhqiq Heyətinə musəvilərin, İzmirin Yunanıstana verilməsini istəmədiklərini və Osmanlı idarəsi altında yaşamağı tərcih etdiklərini söyləmişlərdir.

Mühacirlər yurdlarına dönmək istəməyirlər

Akhisardan “Təsviri-əfkar” qəzetəsinə yazırlar:

“Məskən və məvalarına övdət edən [yurdlarına qayıdan] mühacirlərdən çoxunun yenidən zülüm və təcavüzə məruz qalmağa olduqları və bu arada Mustafa ismindəki bir zavallı dindaşımızın da yunanlılar tərəfindən şəhid edilmiş olduğu məlum olmuşdur. Bu vəziyyət qarşısında mühacirlər yerlərinə övdətdən imtina etməkdədirlər. Bilxassə berqə[ma]lılar, şəhərləri yunanlılar tərəfindən təxliyə edilmədikcə yerlərinə dönməyə cəsərat edəmməyəcəklərini ifadə etmişlərdir.”

VÜKƏLA ŞURASINDA [NAZİRLƏR KABİNETİNDƏ]

Ticarət nazirinin bəkililəri Hacı-Tərxandan yerlərinə gətirmək üçün təşəkkül etmiş komisiyonun ərzaq buraxılması üçün etdiyi təşəbbüsət haqqındakı təqriri isteması [rəsmi məktubunun dinlənməsi] nəticəsində komisiyon[a] 150 pud un, beş pud şəkər, bir pud çay, 100 pud kartofun para ilə buraxılmasının Nəzarətə tapşırılması qərara alınmışdır.

* * *

Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə [Sosial Təminat] nazirinin Ermənistandakı müsəlman qaçqınlarının əhvalı haqqındakı təqriri isteması nəticəsində Zəngəzur qaçqınları üçün Nəzarətə buraxılmış məbləğdən Ermənistan qaçqınlarına 200.000 manat sərfinə məzuniyyət [icazə] verilməsi təhiti-qərara alınmışdır.

NƏZARƏTLƏRDƏ [NAZİRLİKLƏRDƏ]

Sürməli qəzasının Xalinsk dairəsi vəkililəri İrəvan konsulu namına işbu məzmununda bir təliqə [məktub] göndərmişdir:

“Sürməli qəzasında müsəlmanlar kürd və ermənilər tərəfindən qətlə edilmiş davam etməkdədir. Bu dairədə 50.000-ə qərib [yaxın] əhali səhralara dağılıb tələf olmaqdadır. İşbu bədbəxtlərə müavinət etmək üçün Azərbaycan hökumətinə müraciət edirik və inanırıq ki, hökumət müavinət edəcəkdir.

Ərcilər köyündəki erməni məzalimi

[zölmü] haqqında mən əvvəllər də məlumat vermişəm. Ərzaq və qeyrə göndərilmiş doktor vasitəsilə irsal etməlidir [çatmalıdır].”

Sürməli qəzasının

Xalinsk dairəsi

müvəkkili: Çingiz

Ermənistan və Azərbaycan konqresi haqqında Azərbaycan Xariciyyə Nəzarətinin Ermənistan Xariciyyə Nəzarətinə verdiyi cavabı

Ermənistan Cümhuriyyətinin Xariciyyə naziri həzrətlərinə:

Həzrətinizin 7 təşrinin əvvəldən [oktyabrda] göndərdiyiniz təliqəyə [rəsmi məktuba] cavabən elam edirəm [bildirirəm] ki, mənim hökumətim iki cümhuriyyət miyanında [arasında] sadıq qonşuluq əlaqələri bağlamaq qəsdilə daima mübahisəli məsələləri etilaf tərifi [razılıq yolu] ilə həll etməyə meyyal [meyilli] olmuşdur.

Mənim hökumətimin əqidəsincə, fəqət işbu təriq vasitəsilə millətlərimiz daxilə və xaricə təəqqi edə biləcəkdirlər. Buna görə də, mənim hökumətim Gürcüstan hökumətinin aprel ayında çağırdığı ümum Qafqaziya konqresinə razı olub, kəndi nümayəndələrini göndərdi.

Məttəəssüf [təəssüf ki], konqrenin fəaliyyəti müvəqqəti olaraq qət edildi [kəsildi] isə də, yenə mənim hökumətim ağustos ayında konqrenin təcidi-fəaliyyətinə [fəaliyyətinin bərpasına] rəy verdi.

Şimdi hökumətiniz namından [adından] iki dövlətə aid mübahisəli məsələləri həll üçün Ermənistan və Azərbaycan müşavirəsi dəvəti haqqındakı təklifi mə-

əl-məmnuniyyət [məmnuniyyətlə] qəbul etməklə bərabər, hökumətimin tapşırmasına məbni [əsasən], sizin qərarınız əleyhinə etiraz etməməklə, müvəqqəti xətti-fasil [ayırıcı xətt] təyini deyil, qəti olaraq bütün hüddud məsələsinin həlli lazımı olduğunu məlum edirəm.

Müşavirənin ən əlverişli yeri hökumətimin əqidəsinə, Bakı şəhəridir ki, nümayəndələrin irsalını [göndərilməsini] təklif edir.

Vaxta gəldikdə, mənim hökumətimin də sizin hökumətiniz kimi rəy[i] müşavirənin ən yaxın zamanda çağırılması tərəfdarıdır.

Rica edirəm, cavab haqqında məlumat verəsiniz.

İrəvan şəhərində konsul cənablarına

Türklər getdikdən sonra ermənilər Qonibasar, Saxlo və digər dairələri işğal ilə kəndi əllərini müsəlman qanı ilə boyadılar. İrəvan və qeyri yerlərdən gəlmiş qaçqınları qətl edib mallarını qarət etdilər. Qaçqınların salamat qalmışları ac, biəlac həyat sürməyə məcbur olmuşdular.

Ermənilər bununla iktifa [kifayət] etməyib bütün yox etmək qəsdilə heç bir məzalimdən çəkinməyirdilər. Müsəlmanların mal və ərazilərini bir çox hiylələrlə əllərindən alırdılar.

Son zamanlar ingilis komandanlığının siyasəti qurbanı olduğumuzu və daşnakların gələcəkdə bizim üçün nə hazırladığını düşünməyə başladılar. Bunlar hiylə yolu ilə hökuməti kəndi əllərinə alıb müsəlmanları sıxmağa başladılar. Altı gün mütəmadiyən [fasiləsiz] vadilərini top atəşi ilə bombardman edib işğal etdilər.

Uzun nizami qoşuna bənzər, həqiqəti-halda isə quldurlardan ibarət erməni saldatları müsəlman köyləri üzərinə yürüyüb mühafizəsiz müsəlmanları top və mitralyoz atəşi ilə tələf edərək, bir çoxunu öz yurdlarını buraxıb Ararat dağına qaçmağa məcbur etdilər. Bunlardan bir çoxları da Araz çayında qərq olub, digərləri dağın soyuğunda acından həlak oldular. Yüzlərlə ac qalmış çocuqların ahu nalələri ürəkləri partladacaq hala ərdi.

Bunları nəzərə alaraq biz inanırıq ki, Azərbaycan hökuməti və milli xadimlər əhvalımıza bələd olaraq, ərzaq və qeyri ilə bizlərə müavinət edəcəkdir.

*Aralıq dairəsi müvəkkili:
Camal Hacıələkbərzadə,
Həsənəli Hacı Sadiq oğlu,
Məşhədi Ələkbər İbrahim oğlu*

BAKI XƏBƏRLƏRİ

Bələdiyyə İdarəsində

Son zamanlar şəhər elektrik lampaları, məftil və digər ləvazimat oğurlanmaqdadır. Bələdiyyə İdarəsi Bakı qradonaçalnikinə müraciətlə rica etmişdir ki, hal-hazırda işbu materiallar tapılmadığı üçün oğurlanmaması üçün lazımı tədbir ittixaz edilsin [tədbirlər görülsün].

Şəhər vergilərinin artırılması

Bələdiyyə İdarəsi Daxiliyyə Nəzarətinə məlum etmişdir ki, Bələdiyyə İdarəsinin qərarı mövcubincə [qərarına əsasən] araba, fayton və qeyri şəhər vergiləri artırılmışdır.

Bələdiyyə Məclisinin iclası

İşbu təşrini-əvvəl [oktyabrın] 28-i ax-

şam saat 7-də Bələdiyyə Məclisinin adi iclası təyin edilmişdir. İclasda Bələdiyyə Məclisi intixabı, intixabat üçün nakaz [seçkilər üçün təlimatnamə] hazırlayacaq komisyona nümayəndə intixabı və şəhər xidmətçilərinin məvaciblərinin artırılması məsələləri müzakirə ediləcəkdir.

Bələdiyyə Məclisi intixabı ətrafında

Bələdiyyə İdarəsi yeni Bələdiyyə Məclisi intixabı üçün layihə hazırlamaqdadır. Seçkilər 1917-ci sənə intixabı kimi olacaqdır. Şəhər 24 dairəyə təqsim ediləcəkdir [bölünəcəkdir]. Ehtimal üzrə 60-75 minədək intixabçılar iştirak edəcəkdir. Əhalinin əvvəlcə siyahısı tutulacaqdır. Bu iş 50 günədək davam edib, bir milyon manat məsarif lazım olacaqdır.

Tamaşaxanalardan gələn mədaxil

Azərbaycan Kazyonnaya Palatasının [Xəzinə Palatasının] isticvabına [sorgusuna] cavabən Bələdiyyə İdarəsi təşrini-əvvəl 2-dən 15-ədək Bələdiyyə nəfinə [xeyrinə] olaraq tamaşaxanalardan alınan bilet vergiləri miqdarının 214.629 manat 97 qəpik olduğunu məlum etmişdir.

Birjada

Kerenski minlik 1.040-1.150 manata qədər, 250-lik kəndi qiymətindən 2 faiz fəzlə və xırda 10 faiz əskikdir. Nikolay 5 yüzlüyü 850-1.600 manata qədər, yüzlüyü 230-350 manata qədər və xırda isə 50-80 faizə qədərdir. Osmanlı kağız lirası 230 manat və Zaqafqaz bonu min manata 20 manat fəzlədir. Türkiyə altun lirası 1.020 manat, altun onluq 1.250 manat, imperial 850 manat və Avstriya altunu 2.300 manatdır. Gümüş manat 92

manat və xırda gümüş para 35 manatdır. Susinin topu 1.100 manata gedir.

FİRQƏLƏR VƏ CƏMIYYƏTLƏR

İclas

Bakıya varid olub [gəlib çatıb], Müsəlman Cəmiyyəti-Xeyriyyəsi təhti-idarəsində [idarəsi altında] olan qaçqınları əbədi təmin etmək üçün hər firqə və cəmiyyətlərdən birer nümayəndə dəvət edib, bir heyət təşkilinə üçün Cəmiyyəti-Xeyriyyə iclaslar dəvət etmişdi.

Bu iclasların ikisinə bəzi firqə və cəmiyyətlər tərəfindən nümayəndələr gəlmədiyindən, yekşənbə [bazar] günü təşrini-əvvəl [oktyabrın] 26-da axşam saat 5-də üçüncü iclas dəvət olunmuş idi.

İclasda “Müsavət”, “Hümmət”, “Əh-rar” və “İttihad” firqələri, Ümuri-Xeyriyyə [Sosial Təminat] və Səhhəti-Ümumiyyə nəzarətləri, İran konsulxanası, Ünas [Qadınlar] Cəmiyyəti və Bələdiyyənin Səhhət şöbəsi nümayəndələri və Mustafa bəy Əlibəyov hazır olaraq, Daxiliyyə Nəzarəti, Ziyalılar və Bitərəflər Cəmiyyəti və Mənzil Komisyonu nümayəndələri gəlməmişlər.

Əbdüləli bəy Əmircanov sədarəti və Piri Mürsəlzadənin katibliyi ilə məclis açıldıqda qaçqınların halına dair bir çox məlumat verilib, uzun-uzadıya müzakirələr oldu. Ələlxüsus Mustafa bəy Əlibəyov qaçqınların nə dərəcədə müsibət və fəlakətlərə düşər olduqları haqqında bir çox məlumat vermişdir.

İrad edilən [söylənən] nitq və məlumatlardan sonra:

1) Qaçqınları mənzil cəhətdən təmin etmək üçün beş nəfərdən (Mustafa bəy Şərifov, Şeyx Qəni, Əbdülbaqi, Pəri xanım [Topçubaşova] və Hacı Hüsü Mehdiyev) ibarət bir heyət təşkil edilib, bu heyət qaçqınlara əlverişli evlər bulub məlumat gətirmələri qətdir edilmişdir [qərara alınmışdır].

2) Gündən-günə Bakıya varid olan qaçqınların cərəyanı artmaqla belə, bir çox qaçqınların gözlənilməsinə cəhət, bu cərəyanın dayandırılması xüsusunda lazımı tədabir ittihazını [tədbirlər görülməsini] məclis qərar verdi.

3) Qaçqınların bir sinfi fəqət mənzil cəhətcə təmin edilməsi lazım gələrkən, o biri sinfi tamamilə biçiz [yoxsul] olub mənzil, əlbisə və ərzaq cəhətcə təmin edilməsi lazım gəldiyindən, məclis qətdir etmiş ki, bunları iki sinfə təqsim edib [ayır], hər sinfə başqa mənzil təmin edilsin və doktor Şərifov Mustafa bəyə qaçqınlar üçün qab, əlbisə təminatı üçün və İcərişəhərdə vaqe olan qışlanın [kazarmanın] qaçqınlara verilməsi haqqında lazımı tədabir ittihazında bulunması tapşırılmışdır.

4) Camaata qəzetə və vərəqələr vasitəsilə qaçqınlara yardım edilməsi haqqında elanlar verilsin.

5) Qaçqınların yeyib-içməkləri xüsusunda müzakirələr edilib qərar verildi ki, onlara həftədə üç dəfə isti yemək və hər gün çay verilsin və lazım gəldikcə onları hamama götürməklə belə, başları tərəş edilsin.

Məsail [məsələlərin] müzakirəsindən sonra məclis qərar vermişdir ki, işbu cəmiyyətə hər firqə və cəmiyyətlərdən nümayəndə dəvət olunub, İran Cəmiyyəti-

Xeyriyyəsindən dəvət olunmadığına cəhət, bundan sonra Əncüməndən [Cəmiyyətə] də bu xüsusda bir nümayəndə iş-tirak etmək üçün dəvət edilsin.

İrəvan qaçqınları

Təşrini-əvvəlin 16-da on iki nəfər İrəvan qaçqını varid olduqda, Cəmiyyəti-Xeyriyyə tərəfindən Səfa məktəbi binasında təmin edilmişlərdir. Bunlardan Fatimə Məhəmmədbağır qızı nam bir qadını Bakı sakini Mirabbas Seyidməhəmmədzadə evində saxlamaq üçün götürmüşdür.

“MÜSAVAT”DA

Dəmiryol məktəbi

Cavad və Lənkəran qəzalarının camaat məktəbləri naziri təşrini-əvvəlin 22-si tarixi ilə mərkəzi “Müsavat”a xəbər vermişdir ki, “Müsavat”ın fəaliyyəti sayəsində Hacıqabul istasyonunda bir Dəmiryol məktəbi açılmışdır.

Lənkəranda

Türk Ədəmi-Mərkəziyyət firqəsi “Müsavat”ın Lənkəran şöbəsi mərkəzi “Müsavat”a xəbər vermişdir ki, 30 eylül tarixi ilə şöbə Bakı xalq müfəttişinə ərizə vermişdir ki, bütün camaatın xahişi budur ki, Lənkəranda gecə kursu açılsın. Fəqət indiyə qədər müfəttişdən cavab gəlməmişdir. Binaənileyh [ona görə], şöbə rica etmişdir ki, işbu xüsusda mərkəz təşəbbüsət etsin.

Qalabazarda posta və teleqraf

“Müsavat”ın Qalabazar şöbəsi xahi-

şilə Bakı Komitəsi Posta və Teleqraf Nəzarətinə müraciət edərək, Nəzarət rica etmişdir ki, Qalabazarda posta-teleqraf şöbəsi olub-olmadığından komitə bir müfəssəl məlumat əxz edib Nəzarətə piş-nihad [təqdim] etsin.

Xəstə bir qaçqın

Zəngəzur qaçqınlarından Bayram Qiyas oğlu xəstə olduğu üçün “Müsavat”a müraciət edərək, komitə məzkuru [deyilən şəxsi] xəstəxanaya vermək üçün Cəmiyyəti-Xeyriyyəyə göndərmişdir.

Trabzon qaçqınları

“Müsavat”a 3 nəfər Trabzon qaçqını müraciət etdikdə, firqə məzburları [adı çəkilənləri] Cəmiyyəti-Xeyriyyəyə göndərmişdir.

Əllaflar

4-cü uçastok pristavı Şamaxı caddəsində olan əllaflara [taxıl, yaxud yem və ot alverçilərində] əmr etmişdir ki, 24 saatin zərfində dükanlarını təxliyə etsinlər. Əllafların “Müsavat”a müraciətlərinə cəhət, firqə Bakı Polis Müdiriyyətindən müvəqqəət olaraq əllafların yerlərində baqi qalmalarını rica etdikdə, qəbul edilmişdir. İndi isə, firqə əllafların daimi olaraq yerlərində qalmalarını Daxiliyyə Nəzarətindən təmənnə etmişdir.

AZƏRBAYCANDA

Lənkəranda

Azərbaycan hökumətinin əsgərləri Lənkəran süqutundan sonra Biləsuvar

həvalisində [ətrafında] yaşayan rusalardan əslihələri [silahları] yığmağa lüzum görüb və ətrafda olan ağır əslihəni rusalardan təslim alıb, bir gün Biləsuvarda qaldıqdan sonra tezdən general Səlimovun məiyyəti [məşayəti] ilə əsgərlər Salyan tərəfə hərəkət etdilər.

General hərəkət etdikdə sərhədləri mühafizət etməyi Qaradonluda sakin olan komandir Maliyevə tapşırıb, Biləsuvarda bolşevik əsrində poruçik Xoşev əliylə təsis olunmuş xunxar [qanıçən] Ramazan Təyyar firqəsinin [dəstəsinin] öz yerində qalmasını təsdiq edib, onları məvaciblə qəbul edib, qulluq etmələrinə söz verib Maliyevə tabe olmalarına əmr etdi.

General Səlimov isə Salyana hərəkət etdikdə, Maliyev Qaradonluya azim oldu [yola düşdü].

General Səlimovun məiyyəti ilə Biləsuvar mahalına təyin olunmuş pristav Əbdüləhəd bəy [Rəcəbov] Səlimovla bərabər Salyana getdi. Biləsuvarda isə ruslar tərəfindən komissar təyin olunmuş İvan Bobrov nam bir şəxs qaldı.

Eylül [sentyabr] ayının 4-cü günü idi. Biləsuvar yanında vaqe Katlyarovka kəndinin əhalisi Biləsuvarın bisahib qalmaqından istifadə edib, sabiq rus hökuməti tərəfindən başlanıb da inqilab səbəbinə yarımçıqlıqda qalmış, camaata və hökumətə lazım olan məktəb, xəstəxana, kəlisə və doktor oturan evin hazır olan bişmiş kərpicin və taxta-şalmanın öz aralarında təqsim edib [bölüşdürüb] daşımağa başladılar. Halbuki həman aparılan əşya bu saatda iki milyona alınıb əldə edilə bilməz. Biz eşidilən söz isə ruslar özlərini qabaqki hökumətə vəərəsə hesab

edib ondan qalan irslərə təməllük edir-lər [yiyələnirlər].

Bundan əlavə, Biləsuvar da hökumətə təəllüqü [əlaqəsi] olan təmiratın [tikililə-rin] pəncərə və qapılarını o halıyla bol-şevik əsrində aparmışdılar. Xəstəxanada olan tibbi ləvazimatı və cərrahlıq alətini [alətlərini] hər kəs beqədri-qüvvə [gücü çatan qədər] aparmışdı.

Biz böylə bilirdik ki, bu şeylər Azər-baycan hökumətinə yetişən kimi, höku-mətimiz bu halacan böylə hökumətə tə-əllüqü olan şeyləri öz tərəfinə götür-məyə bir iqdamat [təşəbbüs] etməmiş.

Bu işə hökumətin nəzərini cəlb edib ərz edirəm ki, hərgah böylə şeylər ca-maata verilməli isə, lazımdır ki, xanıman-ları dağılmış müsəlman füqərayi-kasibə-sinə verilsin, nəinki öylə şəxslərə verilsin ki, hər bir nəfəri iyirmi müsəlman evini dağıdıb, ləvazimat-mayehtacın [əşyaları-nı] götürüb öz evinə və həyatına cəm et-mişdir.

Abbasqulu Əliabbasadə

Şamaxı qəzasında

Şamaxı qəzasında olan əhali 18 Mart faciəyi-əliməsində böyük fəlakət və bəd-bəxtliklərə uğramışdır.

Hamiya məlumdur ki, Şamaxı və Şa-maxı qəzasının evləri, mülkləri, dövlət və sərvətləri, heyvanları, hətta it və pişikləri də haydud [quldur] və erməni çətələri tərəfdən tələf edilmişdir. Allah evinə, insanların, heyvanların diriliyinə xidmət edən bulaqlara, məzarıstanda vadiyi-xa-muşanda məskən ittixaz edən [susmuşlar vadisini məskən tutan] ölümlərin, meyitlərin qəbirdaşlarına top, tufəng atıb dağıdan asilərin, yağılardan ayaq basdıqları möv-

qelərdə abadlıq olmayacağı mühəqqəq-dir [şübhəsizdir].

Şamaxı və Şamaxı qəzası düşmənin ləgədkubu [tapdağı] olub dağılmış isə də, canını, irz-namusunu xilas edib fərara müvəffəq olmuş kəndçilərin əllərində cüzi mal-qaraları qalmışdır ki, bunlar ilə az-çox tarlalarını şum edib azuqələrini təmin edirlər. Sağın heyvanları ilə də çö-rəklərinin şorun, pendirin, ayrınan, qatı-ğın düzəldirlər. Bir az irəli gedənlər artı-rib bazarda satırlar, ayaqqabı, çit-çülük, duz bahası tədərük edirlər.

Kəndçiləri ucuq və dağılmış kəndlər-də – hansı ki dövlətlərinin üçdə bir his-səsi əllərində qalmamışdır – köüllərini aldadan bir-iki dənə buzovlarıdır. Əgər bunlar oğurlanıb aparılırsa, binəva kənd-çilərin ətraf və əknafa [yan-yörəyə] pəra-kəndə olub saillik [dilənçilik] və muzdur-luq etməkdən maəda [başqa] əlac və ça-rələri olmayacaqdır.

Hökumətimiz təşəkkül edəndən bəri Şamaxı qəzasında düzlük, dinclik və ra-hatlıq bu dərəcədə idi ki, kəndçilərin mal-qaraları gecələr dəxi evə gəlməyib, həftələrlə otlaqlarda, çöllərdə, düzlərdə qalırdılar. Sahibinin ürəyi xatircəm olma-ğa görə heyvanının dalınca belə getmə-yirdi. Əyrilik, oğurluq bilmərrə moddan düşmüşdü. Kəndçilər keçmiş zərər və zi-yanlarını unudub, Cənabi-Haqqa ərzi-şükran edirdilər. Çoxları söyləyirdilər ki, asudəlik özü bir dövlətdir. Filhəqiqə [doğ-rudan da], bu əmin və amanlığı müsinn [yaşlı] şəxslər ömürlərində görmədiklə-rini bəyan edirdilər.

Məttəəssüf [təəssüf ki], fəqir-füqəra-nın sevinməyi get-gedə fənalaşır, dinclik pozulur, kəndçilər arasında qorxu və iz-

tirab müşahidə olunur. Səbəbi də odur ki, bu axır vaxtlarda Şamaxı qəzasında oğurluq şiddət etməkdədir. Bu saat bir-iki heyvana malik olan əkinçilər gecələri belə yatmaq istəməyirlər. Nə yapsın, əlindəki öküzü, inəyi, atı oğurlanandan sonra biri on min manata heyvan almağa gücü və qüvvəsi yetməyir.

Oğurlanan heyvanlar haraya aparılır-sa, nişan və sorağın tapmaq da mümkün olmayır. Xüsusən at oğurluğu bir moda olmuşdur. Ayağında buxovu olan atın ki-lidin tufəng gülləsi ilə dağıdıb aparırlar.

İştə, bunsuz da acınacaq bir halda olan Şamaxı qəza əhalisinin övzası [və-ziiyyəti], oğurluğun baş verməsi ilə daha da betər olur. Əgər indidən bunun qa-bağına bir sədd çəkilməsə, dincliklə ya-şayan kəndistanın güzəranı çox çətinliklə keçəcəkdir.

Əlif. Əlif.zadə

GÜRCÜSTANDA

Dövlət Bankın Batum şöbəsi

Tiflisdən alınan məlumata görə, Döv-lət Bankın Batum şöbəsi qapanır və İn-giltərə məmurları tərəfindən bank ima-rətinin bir hissəsi dəxi həç [müsadirə] edilmişdir. Bu münasibətlə bank müdiri şöbənin vəziyyətini aşkar etməkdən ötrü Rostova əzimet etmişdir [yola düşmüş-dür].

Amerikalıların əmtəə təklifi

Filadelfiyada mərkəzi idarəsi olan bir neçə Amerika firmaları Gürcüstana hər növ avtomobilə lazım alat [alətlər, cihaz-lar] təklif edirlər.

Tövqifat

Tiflis şəhərinin milis rəisi bütün uçast-ka komissarlarına şübhəli və müzirr əş-xasın [zərərli şəxslərin] tövqif [həbs] edil-mələri üçün səhər və axşamlar təşkilat yapmaq tövsiyəsində bulunmuşdur.

TEATRO [VƏ] MUSIQI

“Gaveyi-ahəngər”

Bu gün səşənbə [çərşənbə axşamı] gü-nü oktyabrın 28-də axşam Dövlət Teatro-sunda Azərbaycan Dövlət Teatrosu heyəti tərəfindən Şəmsəddin Sami bəyin 5 pər-dədə əsəri olan “Gaveyi-ahəngər” faciəsi mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır.

Cümə günü oktyabrın 31-də yenə hə-man teatrosunda “Əbülülə” faciəsi mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır. Oynamaq üçün hazırlanır “Yezid ibn Müaviyə” və “Trab-lis müharibəsi” (“Ulduz”).

Tiflisdə müsəlman teatrosu

Tiflis şəhərindəki “İttihad” nam [adlı] aktyorlar ittifaqının 1919-cu sənəsinin 16 təşrinə-əvvəldə iclası-ümumisi iniqad etdi [baş tutdu]. İttifaqa baş rejissorluq vəzifəsi ifasına məşhur M[irzə] Ə[li] Ab-basov cənabları dəvət etmişdir. Növ-bəli rejissorluğa isə bütün keçən sənə İstanbulda teatrolarda iştirak etmiş İb-rahim İsfahanlı, Mustafa Mərdanov və məşhur Tiflis xalqı sevgili komik[i] Mir-zəxan Quliyev cənabları dəvət edilmişdir.

Truppanın əzası [üzvləri]:

Xanımlar: Sürəyya [Zəngəzurskaya], Nikolayeva, Babacanova Vartanuş.

Əfəndilər: Abbasov, İsfahanlı, Mərdan-ov, Möhsün Cəfərov, Əli Qurbanov,

Musa Şuşinski, Əli Bayramov, Əlibəyov, Sarif Əhmədov, Məhəmmədov, Manafov, Ümidov, Bəylərov, Axundov və qeyrə.

Müvəkkil: Salman Hüseynzadə.

Müdür: Mərdanov.

Sezonun güşadı təşrinin-saninin əvəlləndə [mövsümün açılışı noyabrın əvvəllərində] ehtimal olunur.

Repertuar:

1) “Salman bəy”; 2) “Gaveyi-ahəngər”; 3) “Fərhad bəy”; 4) “İblis”; 5) “Ziqomar”; 6) “Akif bəy”; 7) “Hümmət ağa.”

Xəzər dənizində posta, sərnişin və yük gəmilərinin hərəkəti

Bakı-Ənzəli

15-ci körpüdən səşənbə [çərşənbə axşamı], cümə və bazar günləri saat 4-də.

Bakı-Tazaşəhər (Krasnovodsk)

15-ci körpüdən düşənbə [bazar ertəsi], çərşənbə və cümə günləri saat 5-də.

Bakı-Salyan

19-cu körpüdən bazar, səşənbə, çərşənbə və cümə günləri saat 4-də.

Bakı-Ənzəli-Şahsavar-Məşhədsər-Bəndər Gəz və geri

17-ci körpüdən çərşənbə günü saat 4-də.

Bakı-Həsənquli-Bəndər Gəz-Məşhədsər və geri

17-ci körpüdən səşənbə günü saat 4-də.

Petrovsk-Fort-Aleksandrovsk-Quryev və geri

Paroxodlar Petrovskdan pəncşənbə [cümə axşamı] günləri saat 4-də çıxırlar.

Bakı-Lənkəran-Astara

17-ci körpüdən düşənbə, səşənbə və şənbə günü saat 4-də.

Bakı-Petrovsk

15, 24 və 25-ci körpülərdən səşənbə, pəncşənbə və şənbə günləri saat 4-də.

T-178

Edadi məktəbini bitirmiş, ali külfətdən olan, nemsə, Fransa dillərini və musiqini (royal) bilən xanım edadi məktəblərin aşağı siniflərinə uşaqları hazır edir və ya qeyri bir münasib qulluq axtarır. Xörəyə və otağa da razıdır.

Adres verməli “Azərbaycan” qəzetəsi kontoruna “M. Y. V.” naminə.

11490

İtibdir

Mahmud Xudaverdi oğlunun 6-cı uçaştokdan aldığı pasportu itibdir. Etibardan saqitdir [etibarsızdır].

11484

İtibdir

İsrafil Fərac oğlunun Quba uyezdindən aldığı pasportu itibdir. Etibardan saqitdir.

1148

Ev satılır

Şəhərin müsəlman tərəfində, Çadrovı küçədə üçmərtəbə tikilmiş 2 yüz qırx sajin yeri vardır. Xahiş edənlər adreslərin qəzetə idarəyə versinlər M. N. isminə.

11488

Xüsusi müsəlman təvəllüdxanası Gövhər xanım Qazızadə

Vəzi-həml edənlər hər bir vaxt, gələn xəstələr isə hər gün səhər saat 10-dan 2-yə kimi qəbul edilirlər. Təvəllüdxanada əməliyyatı-cərrahiyyə (operasiya) icra edilib, doktor Tsentner konsultasiya yapır. Feldşeritsamama Vasserman çiçək döyür, yara bağlayır və iynə vurur. Adres: Armyanski küçə nömrə 13. Telefon nömrə 58-39.

T-321

Berlin Darülfünunu doktoru S. İ. Kopelioviç

Daxiliyyə və əsəbiyyə naxoşluqları. Qəbul edir səhər saat 10-dan 1-ədək, axşam saat

5-dən 7-yədək. Elektrik müalicəsi, 606 və 914 müalicəsi və qeyriləri.

Adres: Vorontsovski küçə nömrə 17, 2-ci mərtəbə. Telefon nömrə 50-28 və 93.

4051

İstanbul doktor və bakterioloqu Nazim bəy Hüseynzadə

Sifilis, terbiyer, şankr və daxiliyyə naxoşluqları, 914 və 606 müalicələri tətbiq edilir.

Qəbul olunur səhər saat 9-dan 10-ədək, axşam saat 6-dan 7-yədək.

Ünvan: Voronsovski küçə, nömrə 17, doktor Qarabəyovun müalicəxanası. Telefon nömrə: 49-87.

1470

Doktor M. İ. Lurye

Əmrəzi-zöhrəviyyə və daxili naxoşluqları qəbul edir. 914 və 606 müalicəsi. Qəbul edir hər gün səhər saat 8-1-ədək; axşam saat 4-7-yədək. Ünvan: Vorontsovski küçə, nömrə 45, Bandarnının küncündə, yolu Bandarnıdan, nömrə 8, 3-cü mərtəbə. Telefon: 17-06 və 52-36.

7406

Arvad diş həkimləri Z. A. Şexter və xanım

Dişlər ağrısız çıxarılır. Qızıl qapaq, qazma və hər növ qayıрма dişlər. Dişlərin yaxşı qayıdırılması təmin olunur. Kənardan gələnələr üçün tezliklə görülür. Qiymətlər münasibdir.

Qəbul olunur səhər saat 9-dan 2-yədək, axşam saat 4-dən 7-yədək.

Voronsovski küçə 17 nömrəli evdə, paradını qapıdan.

10218

Diş həkimi E. S. Karşteynbaum

Maddi cəhətdən zəiflər üçün xüsusi güzəştə bulunur. Diş çıxartmaq ağrı ilə 25 manat, diş çıxartmaq ağrısız 50 manat. Müalicə və doldurması 80 manatdan 100-ə kimi. Məsləhət 15 manat.

Ünvan: Quba meydanı yanında Sisianovski küçə nömrə 41, İsrailovun evində. Telefon: 22-57.

11449

Elan

Azərbaycan Dəmiryolunun İdarəsi bununla elan edir ki, Türük və Məabir [Nəqliyyat və Rabitə] nazirinin icazəsi ilə həmin oktyabr ayının 23-dən etibarən Bakı şəhər istasyonunun anbarlarında çox saxlanan və təzə gələn mallardan atıdəki [aşağıdakı] xərclər alınacaqdır:

Pambıqdan gündə 5 qəpik puduna. Qeyri mallardan gündə 10 qəpik puduna.

T-300

Azərbaycan Dəmiryol İdarəsi bununla elan edir ki, hökumətin 7 may 1919-ncu ildə olan qətnaməsi mövcubincə hərəkət edən Təsviyə və Həcz Komitəsi həmin oktyabr ayının 29-ndan hər gün səhərlər saat 10-dan (tətil günlərindən başqa) Bakı II stasyonun 11 nömrəli anbarında hərc-mərclik zamanında tutulmuş aşağıda zikr olunan malların torqu olacaqdır:

Boş boçkalar, taxta boçkalar, şərab 32 put, qara smola [qatran], səmən, burunotu, qurğuşun külü, qazbiyan, turbalar, sabun və qeyri növbənöv mallar.

Malları görmək istəyənlər torq günləri yuxarıda zikr olunan stasyona gəlməlidirlər.

T-305

Azərbaycan dəmiryolunun Ağstafa gömrükxanası acentəliyinin dəmiryol ilə aparılan mallar xüsusunda olan ümumi tarifi 44-ncü maddəsinin 1-ci hissəsi ilə gömrükxana, aksiz polis işləri və mal göndərilməsinə dair müamilatdan alınacaq vergilərin məzənnəsi

Birinci bab

Dəmiryollara qanun üzrə qoyulmuş tariflər, hökumət tərəfindən təsdiq edilmiş

məzənnələr və habelə dəmiryollar tərəfindən 1-ci badda göstərilmiş olan qərar üzrə aşağıdakı məxarici mal göndərən əşxas dəmiryol acentəlikləri tərəfindən mal sahibləri əvəzində verilmiş məbləği əda etməlidirlər.

Özünə tamam olan qiymətə:

1) Gömrük; 2) Damğa rüsumatı (gerbovoy sbor); 3) Anbar vergisi (gömrükxana müqavilənaməsinin 524-cü maddəsi); 4) Möhür, banderol və peçat vergisi; 5) Prob vergisi; 6) Cərimələr və müamilələr vergisi; 7) Gömrükxana artellərinin işləmək vergisi; 8) Teleqraf xərcləri; 9) Gömrükxana idarələrinə və senzora nümunə aparılmaq vergisi; 10) Hammallara qablaşdırmaq xərci; 11) Blank xərcləri.

İdarə xərcləri

1) Gömrük ilə göndərilən mallar öz qiymətinə; 2) Hər göndərilən mallara 5 rublədən əskik olmamaq qərarı ilə 5 manat; 3) Gömrüksüz göndərilən mallar öz qiymətinə; 4) 5 rublədən [əskik] olmamaq qərarı ilə 5 manat.

Poçt xərcləri

Öz qiymətinə

1) Gətirilən malların göndərməyi üçün; 2) Aksizlə aparılan malların göndərməyi üçün; 3) Adi göndərilən malların göndərməyi üçün.

İkinci bab

Komission vergiləri

1) Gətirilən mallardan.

Gömrüksüz mallar

2) 25 puda qədər gömrüksüz göndərilən malların göndərməyi üçün 15 manat; 3) 25 puddan 100 puda qədər 25 manat; 4) 100 puddan yuxarı hər 100 puda 30 manat; 5) və hər gələn 1 puda 5 qəpik.

Gömrüklü mallar

1) Gömrüklü 1000 rublədən yuxarı olmayan malların göndərməyi üçün 45 qəpik; 2) 25 manatdan əskik olmamaq qərarı ilə 25 manat; 3) Hərgah gömrük 100 rublədən ziyadə isə hər 100 rubləyə 25 manat; 4) və

hər 10 manata 1000 manatdan artıq 20 qəpik.

Buraxılan mallar

1) Gömrüksüz veriləcək səhiyyə və qeyri qaydalara riayət olunacaq 50 manatdan əskik olmamaq qərarı ilə hər puda 6 qəpik; 2) Qeyrilərini göndərmək üçün puda 5 qəpik; 3) 25 rublədən əskik olmamaq qərarı ilə.

Gömrüklü mallar

1) Hərgah gömrük 1000 rublədən ziyadə deyilsə hər 10 rublə gömrüyə 25 qəpik; 2) 25 rublədən əskik olmamaq qərarı ilə; 3) Gömrük 1000-dən ziyadə isə hər bir 1000 rublə gömrüyə 45 manat; 4) Min rublədən ziyadə isə hər 10 rublə gömrüyə 20 qəpik; 5) Neftdən hər puda 5 qəpik; 6) Ağstafa gömrükxanası vasitəsilə Azərbaycan daxili gömrükxanalarına göndərilən mallardan hər puda 2 qəpik. 150 manatdan əskik olmamaq qərarı ilə.

Tranzit malları

1) 100 puddan ziyadə olmayan malların göndərmək üçün hər puduna 10 qəpik; 2) Yüz puddan ziyadə olarsa hər bir 100 puda 10 rublə; 3) Yüz puddan ziyadə hər bir puda 4 qəpik.

Eksplator müamilatı

1) Malların neçə nakladnoy üzrə göndərmək üçün hər bir əlavə nakladnoya 25 manat, göndərmək üçün 50 manat; 2) Mallar sahibinin xahişinə görə malları alan əşxasdan alınan ümum məbləğin 2% faizini.

Üçüncü bab

1) Dəmiryol tarif acentəliyi sərnişinlərin əldə aparılan mallarının hər bir qaydası ilə göndərmək üçün hər bir yerdən 10 manat; 2) Hər bir qəbzədə neçə yer aparılırsa hər birindən 10 manat. Qeyrilərindən 2 manat.

Qeyd I : Bu maddədə göstərilən sərnişin mallardan alınan komission vergisi və mal aparın qatarlarla tətbiq edilir gömrük min manatdan ziyadə olmamaq qərarı ilə, əgər ziyadə olarsa göndərilən mallardan alınan məzənnə ilə qəbul olunacaqdır.

Qeyd II : “Y” maddəsində göstərilən komission vergiləri nakladnoy təriqi ilə sərnişin əşyalarının göndərilməsi tətbiq edilməyir. Hərgah bu məzənnənin I və II badda göstərilən alınacaq vergilər maddəsinə binaən icra olunan müamilat öz qiymətindən əskik olarsa, onun müamilat icraiyyəsi üçün həqiqi qiyməti əxz edilə bilər. (Maddə 3, bab I.)

**Müdür:
Hacıbəyli Üzeyir**

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

Dövlət Teatrosu

səh. 541. “Əbülülə” (“Əbülülə yaxud Mürüvvət”): Həsən Bədrəddin və Məhməd Rifatın birgə yazdıqları pyes. Ərəb həyatından götürülmüş bu pyes, Şekspirin “Hamlet” əsərinin təsiri ilə qələmə alınmışdır.

“Yezid ibn Müaviyə”: Ərəb tarixçisi və yazıçısı Corci Zeydanın “Qadətü Kərbəla” adlı əsərinin Axund Mirməhəmmədkərim Mircəfərzadə tərəfindən “Kərbəla yangısı” adıyla tərcüməsi əsasında səhnələşdirilmiş tamaşa.

“Trablis müharibəsi”: Cəfər Cabbarlının Osmanlı tarixinə dair pyesi.

Sirk “Modern”

səh. 542. “kinto”: Tiflis folklorunda xüsusi şənlik və hazırcavablığı ilə fərqlənən xırda alverçi obrazı.

Türkiyə hərəkatı-milliyəsi

səh. 543. “Türkün hüququ”: Məhməd Əmin Yurdaqulun ilk dəfə 1919-cu ildə İstanbulda nəşr edilən kitabı nəzərdə tutulur; qəzetdə kitabın adı “Türkün haqqı” kimi getmişdir.

səh. 544. “amalını müdrik”: qəzetdə “amalını dərk” getmişdir.

səh. 545. “Bilcümlə Dövəli-etilafiyəcə”: qəzetdə belə getmişdir: “Bilcümlə Dövəli-etilafiyədə”.

“An ca ki əyanəst / Çe hacət bə-bəyan əst!”: “O şey ki açıq-aşkar görünür; söyləməyə nə hacət var?” (farsca)

Teleqraf xəbərləri

səh. 546. “Budyonni”: qəzetdə bu soyadı təhrif edilmişdir.

“mikado”: Yaponiya imperatorunu ifadə edən titul idi; hal-hazırda işlək deyil.

Qəzetələrdən

səh. 550. “spartak”: Almaniyada fəaliyyət göstərən marksist təşkilat olan Spartak İttifaqının üzvü.

səh. 551. “postye”: bu sözə mənə vermək mümkün olmadı.

“Karl Libknext”: Rusiyanın hərbi gəmisi (destroyer). Daha öncə “Finn” adını daşıyırmışdır. Baltik donanmasında xidmət etmiş, sonra Volqa-Xəzər Hərbi donanmasına köçürülmüşdür.

“Yakov Sverdlov”: Rusiyanın hərbi gəmisi (destroyer). Buxara əmiri Əbdüləhəd xan və Türkünstan xalqının maddi köməyi ilə qayırdığı üçün “Əmir Buxarski” adlandırılmışdır. Baltik donanmasında xidmət etmişdir. 1919-cu ildə Həştərxan-Xəzər Hərbi donanmasına köçürülmüş və “Yakov Sverdlov” adlandırılmışdır.

“Rastoropni”: Rusiyanın hərbi gəmisi (destroyer). Baltik donanmasına, sonra Volqa-Xəzər Hərbi donanmasına, daha sonra Xəzər Hərbi donanmasına məxsus olmuşdur.

“Pritki”: Rusiyanın hərbi gəmisi (destroyer). Əvvəllər “Sokol” adlanmışdır. Baltik donanmasında xidmət etmiş, sonra Volqa Hərbi donanmasına köçürülmüşdür.

“Retivi”: Rusiyanın hərbi gəmisi (destroyer). Əvvəlcə şimalda xidmət etmiş, daha sonra Volqa-Xəzər Hərbi donanmasına köçürülmüşdür.

“Delni”: Rusiyanın hərbi gəmisi (destroyer). Baltik donanmasına, sonra Volqa-Xəzər Hərbi donanmasına, daha sonra Xəzər Hərbi donanmasına məxsus olmuşdur.

“Deyatelnı”: Rusiyanın hərbi gəmisi (destroyer). Baltik donanmasına, sonra Volqa-Xəzər Hərbi donanmasına, daha sonra Xəzər Hərbi donanmasına məxsus olmuşdur.

“Krasnoye znamya”: Xəzər dənizindəki bolşevik donanmasına məxsus hərbi gəmi (kreyser). Daha əvvəl şimal donanmalarında xidmət etmiş və III İnternasional” adlanmışdır.

“Kaspi”: Xəzər dənizindəki bolşevik donanmasına məxsus hərbi gəmi (kreyser).

“Minoqa”: Rusiyaya məxsus sualtı qayıq. Baltik donanmasında xidmət etmiş, daha sonra Xəzər dənizinə gətirilmişdir.

“Makrel”: Rusiyaya məxsus sualtı qayıq. Baltik donanmasında xidmət etmiş, daha sonra Xəzər dənizinə gətirilmişdir.

“Kasatka”: Rusiyaya məxsus sualtı qayıq. Baltik donanmasında xidmət etmiş, daha sonra Xəzər dənizinə gətirilmişdir.

“Okun”: Rusiyaya məxsus sualtı qayıq. Baltik donanmasında xidmət etmiş, daha sonra Xəzər dənizinə gətirilmişdir.

Sülh ətrafında

səh. 553. “Qırmızı kitab”: Avstriya-Macaristanda hökumətin gələcək siyasi kursunu izah yaxud müxtəlif mövzularda sənədləri ehtiva edən rəsmi nəşr.

Lövhələrimiz

səh. 554. “Olqa küçəsi” (Olqinski): Bakıda, indiki Məhəmməd Əmin Rəsulzadə küçəsi.

“1) Çox lövhələrin ruscağını...”: qəzetdə belə getmişdir: “Bir çox lövhələrin ruscağını...”

Bakı xəbərləri

səh. 559. “susinin”: bu sözə mənə vermək mümkün olmadı.

Azərbaycanda

səh. 562. “18 Mart faciəyi-əliməsində”: söhbət 1918-ci il 31 Mart soyqırımından gedir.

“müsinn şəxslər”: qəzetdə “müsinn” yerinə “hüsn” getmişdir.

Teatro və musiqi

səh. 563. “M[irzə] Ə[li] Abbasov”: qəzetdə “M. A. Abbasov” getmişdir.

“Əli Qurbanov”: qəzetdə belə getmişdir: “Əli Qurbanov İsfahanlıya”.

Çərşənbə, 29 oktyabr 1919-cu il, nömrə 308

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci sənəyi-dəvamiyyəsi. Çarşənbə, 4 səfərül-müzəffər sənə 1338. 29 təşrinü-əvvəl 1919 sənə.

Türk və islamliğa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalətin mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 2 manat 50 q.

Abunə şəraiti: Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 70 rublə, 2 aylığı 130 rublə, 3 aylığı 180 rublə. Bakı üçün 1 aylığı 60 rublə, 2 aylığı 110 rublə, 3 aylığı 150 rublə. Abunə şəraiti ancaq həmin sənə yanvar ayının 1-nədək heasb olunur.

Elan fiati: birinci səhifədə sətri 8 rublə, axırıncı səhifədə sətri 6 rublə, itən şeylər və yer axtaranlar üçün 4 rublə axırıncı səhifədə, 6 rublə birinci səhifədə.

ELAN**Kompaniya “Azərbaycan”
Komissioner həmlü nəqli-İran
[İran yükdaşıma komissioneri]**

Batımda yeni güşad edilən [açılan] kompaniyamız əmvali-ticariyyə [ticarət malları] alır və satır; hər növ əşyanın idxal və ixrac müamilatını dəröhdə edir [əməliyyatlarını öhdəsinə götürür]. Müraciət edəcək müştərilərə böyük təşilat [kəməlik] göstərir.

Adres: Batı, Naberejni, nömrə 12. Telefon 109.

Kompaniya “Azərbaycan”.

11489

ELAN**“Müsavat” firqəsi Bakı komitəsindən**

Bakıda mövcud yerli və kənardan gəlmiş müsavatçılara ixtar olunur [xəbərdarlıq edilir] ki, Komitənin Dum meydanında (Dumski ploşadda) Haşimovun evində və qe idarəsinə müraciətlə üzvlük və rəqələrinə təzələtsinlər. Əks surətdə firqə qurultayına mürəxxəslər [nüməyəndələr] seçəcək məhəlli firqə ictimiasında [yerli partiya yığıncağında] iştirak etmək haqqını itirmiş olurlar.

Üzvlükləri təzələmək və ələlümum firqəyə yazılmaq üçün idarə saat 9-dan 2-yə qədər və 6-dan 8-ə qədər açıqdır.

T-306

* * *

SİRK “MODERN”

Çarşənbə günü oktyabrın 29-nda 1919-cu ildə bu gün Demo-Kazo akrobatlarının benefisi. Bu gün Demo-Kazo növbənov saltolar göstərəcək və nəticədə də əhvali-hazirəyə dair nəğmələr oxuyacaq.

Bu gün birinci yumora müəllifi məşhur Tiflis kintolarından Mistiyev cənablarının qastrolu olacaq.

Bu gün 3 cift pəhləvan mübarizə edir. 1-nci mübarizə vaxtsız: Zakoroyko – Gənc Əli.

2-nci: Qara Maska – Makarov.

3-ncü: Staroşvili – Kalışeviç.

Pəhləvanların çıxışı və mübarizənin başlanması saat 11-in yarısında. Tamaşa başlanacaq 8-də, qurtaracaq 12-də. Mübarizə Yelizarovun təhti-nəzarətində [nəzarəti altında] olacaqdır.

11492